

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

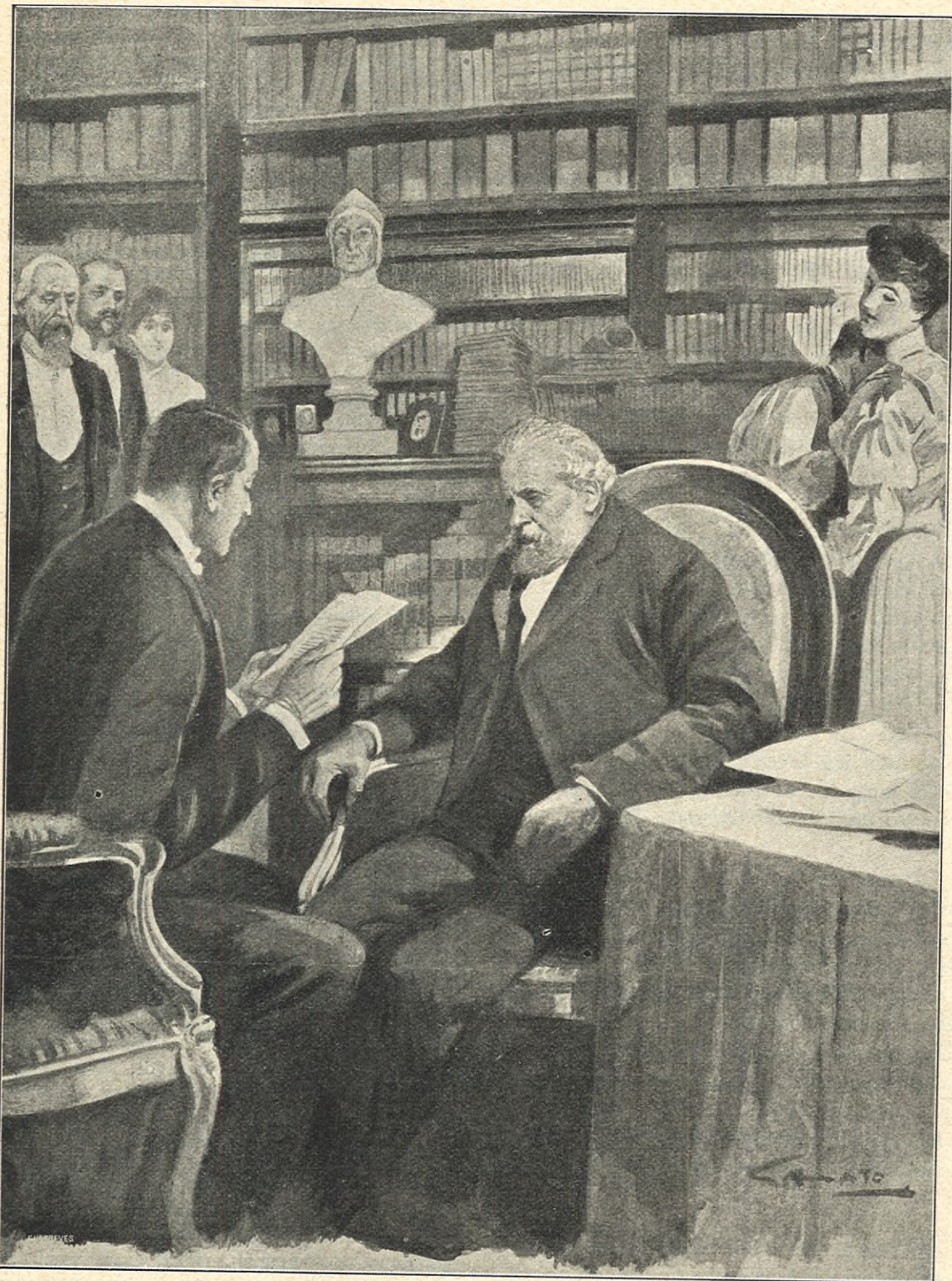

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

SVENSKA MINISTERN I ROM FRIHERRE BILDT ÖFVERLÄMNAR NOBELPRISET I LITTERATUR TILL ITALIENSKE SKALDEN GIOSUÉ CARUCCI I DENNES HEM I BOLOGNA. EFTER EN TECKNING AF GENNARO AMATO I L'ILLUSTRAZIONE ITALIANA.

ÖFVERLÄMNADET AF PRISET bar en intim karaktär. Kl. 7 på aftonen, samtidigt med att nobelprisets fördelning ägde rum i Stockholm, inträdde de församlade i Carduccis rum. Denne satt i sin stora länstol och omkring honom bildade hans unga barn barn en blomstrande krans. Skaldens döttrar Laura, Beatrice och Libertà mottogo gästerna.

Baron Bildt uppläste nu på italienska språket ett hälsningstal till den priskrönte.

I skaldens namn tackade hans svärson, ingenjör Guaccanini, för den stora ära, som vederfarits honom. För universitetet, staden Bologna och den italienska regeringen talade rektor Puntoni, borgmästaren Tanari och prefekten.

CLARA FORSSANDER.

HVAR GÅNG en stjärna faller från himmelen, säges det, slocknar ett människolif. Det är en vacker tanke, som ligger bakom denna sägen. Den gör hvarje människoexistens lik en stjärna på natt-himmelen, ett litet tindrande ljus, en liten tröstefull punkt i den mörka rymden, hvifrån, anspråkslöst, nästan omedvetet, glädje och rogifvande klarhet utstråla.

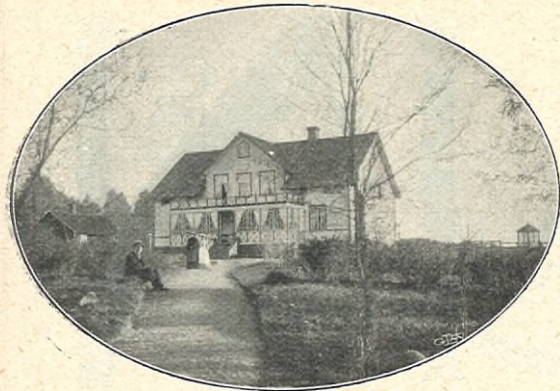
Om de ock tyvärr äro sällsynta, så gifves det dock i världen människor, hvilkas personlighet och lifsgärning komma en att känna denna vackra tankes sanning; människor, starka och goda, som utan stora ord och later hängifva sina lif i verksamt, själfuppoffrande arbete åt sina medbröder, ej för att vinna berömmelse eller yttre fördelar, utan helt enkelt därför att de ej kunna annat, därför att de känna det stora sambandet i allas och alltings varande.

En sådan människa var Clara Forssander. Hon hade gjort till sin lifsuppgift att bringa glädje och frid och, så vidt det stod i hennes förmåga, klarnande ljus till sådana, som råkat in i själssjukdomarnas mörker. Många var det hon lyckades bringa åter till lifvet, och de andra beredde hon åtminstone en lättare, solfylldare tillvaro. Clara Forssander älskade sina sjuka, lefde endast för dem, gaf sig också helt åt dem, outtröttligt, utan tanke på att spara sig själf hvarken till kropp eller själ. Hon lefde sig in i hvars och ens af sina patienters tankevärld och känslöstämningar för att sedan kunna behandla hvar och en efter hans sjukdomsart, med allvarlig stränghet eller med skämtsam godmodighet, och natt efter natt vakade hon själf öfver de svårast sjuka. Orädd, kraftfull, käck och glad, men på samma gång god och öm, med ett hjärta fullt af medkänsla och förståelse, stod hon för dem, och därför fick hon en sådan ofattligt stor makt öfver alla dessa sjuka sinnen.

Clara Forssander föddes i Jönköping den 9 april 1852. Hennes barndom lär ha varit dyster, fattig på sol och glädje. Kanske var det just därför hon sedermera så starkt kände betydelsen af solken i lifvet, i all synnerhet för dem, som pröfvats med själssjukdom.

Helt ung kom hon som guvernant till ett hem, där sinnessjuka vårdades. Då hon här märkte hvilken stor makt hon lyckades förskaffa sig öfver de sjuka, uppstod hos henne tanken att själf grunda en privat vårdanstalt för själssjuka. Hon började helt anspråkslöst — Clara Forssander utgick från ett obemed-

STORA VÄNHEM.

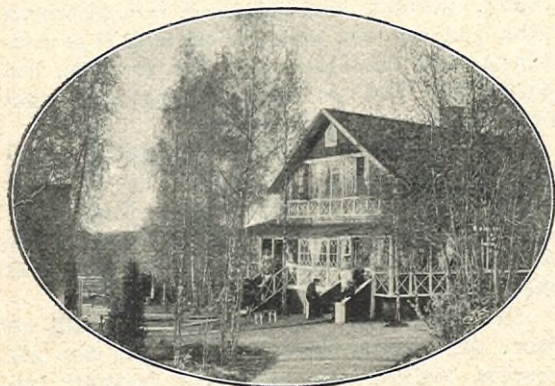
ladt hem — hyrde en liten lägenhet i Öster Korsberga, bosättningen fick hon delvis af sina vänner, delvis lånades den. Men den hyrda lägenheten blef snart för trång. Efter några år af entusiastiskt och energiskt arbete för sina sjuka, af försakelse och sträng sparsamhet för egen del, var hon i stånd att köpa en tomt, där efter hennes egen synnerligen praktiska och originella ritning det "Vänhem" byggdes, som, enligt hennes egna ord, blef henne "kärt och heligt som en kyrka". Några år senare blef äfven denna byggnad otillräcklig för tilloppet af patienter, hon byggde då ännu en, "Lilla Vänhem".

"Stora Vänhem" uthyrdes sedermera till Växjö hospitals sinnessjukskoloni, men "Lilla Vänhem" behöll hon själf. Ännu vid sin död, i slutet af sislidne november, hade hon sitt "Lilla Vänhem" fullt af patienter.

Hastigt, nästan som en stjärnas fall från himmelen, kom döden för Clara Forssander.

Hon hade varit klen, öfveransträngd en längre tid. Slutligen yrkade läkaren på absolut hvila, och fröken Forssander reste då till en vän, i hvars närhet hon kände den fysiska och psykiska stillhet och frid, som hon längtade efter. Ett par veckor fick hon här njuta harmoniskt lugn och öm omvårdnad. Men så en dag, utan något särskildt föregående illamående, kommo några häftiga kräkningar, åtföljda af smärtor i hufvudet, och strax därpå döden. Just i solnedgångsögonblicket var det som Clara Forssander slutade sitt verksamma, af kärleksarbete uppfyllda lif. Läkarna talade om en tumör på hjärnan.

Fröken Forssander hade umgåtts med planer på omorganisering af sinnessjukvården — enligt hennes förmenande sköttes den saken i allmänhet ej som sig borde — men hade mött motstånd. Detta motstånd kunde dock ej bringa henne från sin öfvertygelse, hon upptog kampen för hvad hon ansåg rätt och riktigast, och under stridens hetta — den fördes skriftligen — blef hennes penna kanske mången gång skarpare än hon ämnat och velat. Till följd häraf blef hon måhända på vissa håll både misskänd och missförstådd, och detta smärtade henne djupt, men få henne att dagtinga med sin öfvertygelse förmådde det dock ej.

LILLA VÄNHEM.

Som en sällsynt stark, varm och hjärtegod personlighet står hon för den stora krets af vänner, hvilka underrättelsen om hennes död drabbade som en blix från en klar himmel. Full af energi och omotlig rättvisa var hon, men också af en viss kärf torrolighet och af sprudlande humor, en människa, som, utan något slags pietistisk sentimentalitet, af allt sitt hjärta, af all sin håg och af alla sina krafter verkade medan dagen varade.

Sent skall hennes minne glömmas.

ULLA LINDER.

PARKEN. BALLAD.

BALLAD, MED DOFT af sommarns sista klöfver,
som höstens dimma i sitt sköte fångar,
jag hör din röst ur gamla trädgårdsgångar.
Min barndoms lindar susa tungt däröfver.

Här har jag drömt bland vårens färger bjärta
att drömmens värld var allt,
ett rike leende bland vallmo-sängar.
Men denna värld var bitterhet och smärta
och lifvet grått och kallt.
Och här, uppå min barndoms gröna ängar
jag sjöng ballader till min lutas strängar.
I gräset blänkte fjärlingsvingars gull,
och ängen var af hvita blommor full,
och blåa sländor fladdrade däröfver.

I österled, där himmelen om natten
är spöklikt blek och ljus,
där staden ligger mellan blåa strömmar,
palatsen spegla sig i djupa vatten,
där mellan höga hus
ett iskallt ljus i sicksack pärlband sömmar
— där krossades en gång min barndoms
drömmar,
där fann jag lifvet, fann jag denna värld,
och mot den svarta nattens luft som svärd
en storstads lyktor blixtrade däröfver.

Och denna värld med tusen bittra öden
och tusen ångestskrin
var skönare och större än min egen
— som synden lockande och ljuf som döden
och rusande som vin.
Jag lyssnade och följde oförvägen
dess unga röst. Nu har jag tappat vägen
till drömmens och den stilla vårens dal.
Jag ekot hör af lifvets backanal
med minnets saknad skälvande däröfver.

Jag återser min park. Men långt i öster,
då natten faller på,
jag ser, hur himlen ljusnar öfver staden,
jag hör ett tusenstämmigt sorl af röster,
som knappt mitt öra nå.
I dessa röster drucknade balladen,
i höstens vind, som hvirflar gula bladen
på trädgårdsgångarna här nedanför.
För lifvets andedräkt hvar saga dör,
och lifvets anda går som storm däröfver.

Bed mig ej vandra mer på drömmens tiljor;
dess lätta bro mig svek —

ej dväljas mer i drömmarnas Vineta.
Bed mig ej sjunga mer bland ängens liljor
om sol och älskogslek.

Förgäfves skall min lyckas stig jag leta,
ty för den mun, som smakat lifvets heta
och röda vin, är drömmens källa tom.
Se, höstens vind har dödat hvarje blom,
och mina lindar susa tungt häröfver.

LUCA.

KVINNAN TALE I FÖRSAMLINGEN!

DENNA SATS blir alltmera tidens lösen i stället för den gamla paulinska. Tidens kraf på likställighet i människo- och medborgarvärde har allt svårare att förlika sig med bibehållandet af ett könsstreck på vare sig det ena området eller det andra af medborgerligt lif och verksamhet. På samma gång ser man ju ock svagheten öfverallt göra revolt mot den styrka, som skrivit lagarne; turen har nu kommit till kvinnan att resa sig mot ett könsflaveri, som grundats på underkännandet hos henne af de högre sociala egenskaper och anlag, på hvilkas användande mannen hittills haft så godt som uteslutande monopol. Därtill kommer, att våra dagars massproduktion och arbetsfördelning alltmera kräva kvinnans insats i samhällsarbetets olika branscher, ja, åt henne rent af skapat specifika verksamhetsgrenar: och däraf har blifvit en naturlig följd, att hennes anspråk på erkännande från samhällets sida af detta hennes samhällliga arbetsvärde yttermera vunnit i styrka. I samma mån kvinnan träder utanför hemmets skrankor och kastar sig i själfständig verksamhet, växer naturligtvis hennes individuella själfhäfvelse ut äfven till rättskraf, af hvilka hon haft liten eller ingen förmåelse vid den husliga härden.

Det är ganska karaktäristiskt, att vi män i våra skåtal för kvinnan endast hylla henne såsom maka, moder, syster och — fästmö, alltså såsom ett blott appendix till mannen, men aldrig i dessa festliga blomsterhyllningar funnit den minsta lilla plats för henne såsom medborgarinna. Vi ha gärna både i det offentliga och enskilda legat för hennes fot och tillbedt henne såsom vårt ideal, men aldrig har det kunnat falla oss in, att detta i den prosaiska verkligheten ofta så illa skamfilade ideal skulle kunna känna behof af annat än denna rosendoft — som så snart förvandlats till köks- och barnkammardör. — och erfara en längtan efter att få stå midt i dagens lif och strid vid vår sida i stället för att se oss vid sina fötter. Uppfostran, tradition och konvensans hafva ju ock samverkat till att kväfva detta behof och denna längtan; men nu har, som sagdt, utvecklingen själf kommit och tvingat ut kvinnan ur hennes familjeafskrankning, till att förtjäna sitt bröd såsom mannens arbetskamrat. Och denna likställighet måste ovillkorligen hos henne väcka tankarna på en annan, nämligen den *medborgerliga*.

Det är dock säkerligen icke så mycket denna själfständigt arbetande kvinna, hvars vyer och perspektiv tarfa att vidgas ut öfver kvinnans vanliga intressesfär. Hemmets kvinnor, hvilkas ställning så ofta gör dem antingen till ytliga trängsinnade dockor med tomma hjärtan och tomma hjärnor, som blott tänka på att njuta af sin mans pengar, eller ock husslafvar, hvilkas intresse oscillerar mellan köket och barnkammaren, hafva ju sin stora medborgerliga uppgift att fylla såsom *uppföstrarinnor*; och hur skola de här kunna göra sin plikt, då de

Neumüllers Pilsenerdricka

finner med hvarje dag allt större omsättning inom hufvudstadens familjer, såsom en i hög grad välsmakande och lämplig bordsdryck. De, som ännu ej haft tillfälle att pröfva vårt Pilsenerdricka, anmodas vänligast snarast insända sina order till Neumüllers Bryggeri. Order från landsorten expedieras endast mot efterkräf. Priset å Pilsenerdricka är 8 öre pr 1/2 butelj. Allm. telefon 32 27. Rikstelefon 7 29.

själfva äro mer eller mindre i saknad af medborgerligt intresse och insikt? Det heter ju, att ett folks framtid danas vid moderns knä, men detta knä har hittills på barnuppfostrans område dugt till föga mer än "rida ranka". Hur många äro väl de kvinnor, som räcka till för att rikta det uppväxande släktets blickar *utåt*, mot det lif, som en dag skall kräfva all dess kraft och mod, och gifva det en fast grund att bygga sin lifsåskådning på?! Härtill fordras, att kvinnan själf blir medborgarinna, blir som den romerska matronan, hvilken fostrade sina barn för *staten* och icke bara för hemmet. Och det blir hon icke, förrän hon sättes i tillfälle att taga aktiv del i det medborgerliga lifvet. Från frisinnadt håll har den invändningen gjorts mot kvinnans rösträtt, att den stora massan af kvinnor ännu är så bunden i allsköns fördomar och konservatism, att den skulle komma att tillföra reaktionen och mörkvalet en farlig förstärkning. Vi våga dock tro, att den faran i själfva verket är vida mindre än man fruktar — antalet frigjorda, upplysta kvinnor växer för hvarje dag, och det blir säkerligen detta kvinnliga framstegselement, som i längden kommer att taga ledningen på bekostnad af det evigt kvinnligas respekt för gammal konvenans- och auktoritetstro. Kvinnan har ju så mycket af rätt och frihet att tillkämpa sig — vi ha ju på detta område icke kommit så värst mycket längre än på Birger Jarls tid — och hennes egna sociala intressen komma att anvisa henne en gifven plats i frihetskampens och framstegsarbetets led. Och kommer hon blott ut i det medborgerliga lifvet, skall hon snart lära sig inse, att hennes gamla husgudar i mångt och mycket endast varit vidskepelsens och okunnighetens fetischer.

För oss står kvinnans rösträttsfråga i väsentlig mån som en *kulturfråga*. Kulturarbetet har icke, lika litet som samhällsarbetet öfver hufvud, råd att undvara hälften af mänskligheten — hvem vet, hur mycket kulturen förlorat på att, som en skriftställare uttryckte sig, blott använda sitt ena ben i frammarschen. Utan tvifvel härröra just disharmonien och halfheten i vår tids civilisation till stor del från denna österländska afspärning af det kvinnliga könet och från det manligas absoluta suveränitet i det offentliga lifvet. Denna civilisation skulle helt säkert icke haft den i många hänseenden hårda och brutala prägel, som den ovedersägligen har, om i densamma funnits mera plats för "det kvinnligt veka i människosinn", för humanitet, rättvisa och barmhärtighet, som den råa styrkan aldrig hänsynslösare trampat under fötterna än i våra dagar, utan skulle tvärtom hafva gjort en stor vinst på kvinnans deltagande i den medborgerliga verksamheten. Det synes oss alls inte vara något lämpligt argument mot hennes medborgerliga emancipation, att hon så lätt låter hänföra sig af känslösvall; politiken är icke minst i våra dagar i starkt behof af just detta varma och veka hjärtelag, som motvikt mot den krassa, kalla egoism, hvilken blott tänker på den egna örtugen och skäppan. Hade vi haft mera af denna hjärtelagets politik, skulle det icke stått så illa till i samhället som det gör. Och om den kända satsen håller streck, att kvinnans ställning i samhället är en betydelsefull mätare på dettas kulturgrad, då har sannerligen den samtida kulturen icke mycket att berömma sig af, då den alltjämt håller kvinnan nere i ett politiskt och socialt rättslöshetstillstånd, som föga höjer sig öfver det forntidsbarbariska, hvilket likställde henne med träksten.

Men kvinnans rösträttsfråga är i första hand en *rättsfråga*. Det är väl nu ett halft sekel sedan det yttrandet fälldes, att "Fredrika Bremer icke hade rösträtt, men väl hennes kusk." Denna orättvisa har hittills skymts undan af

den ännu större, att det stora flertalet myndige män här i landet hålles nere i ett politiskt omyndighetstillstånd, och det är väl troligt att först sedan denna sistnämnda rösträttsfråga blifvit löst, kvinnornas kan få luft. Men det är helt säkert blott en tidsfråga, när äfven deras rösträttskraft kommer upp äfven i den aktuella riksdagspolitiken, fastän första statsmakten till i fjol och i år ansett sig böra af opportunistiska skäl antaga en afvaktande hållning. Visst är, att det kvinnliga rösträttskraftvet på sista tiden vunnit betydligt i styrka såväl inom riksdagen som ute i landet. Den petition, som nu senast frambars till statsministern, var i sitt slag en storartad gradmätare på intressets tillväxt inom kvinnornas egna led. Vi kunna redan nu nästan tala om en kvinnornas politiska landsorganisation.

Vår störste historiker såg klart i denna fråga, som i så många andra, då han yttrade, att rättsmedvetandets utveckling går i jämbredd med erkännandet af kvinnans rättigheter. Och hvem vill väl förmena henne rätt till medborgerlig representation, till full politisk, rättslig och social likställighet med mannen! Det må ju vara sannt, att hennes fysik icke medgifver kvantitativt så stort samhällsarbete som mannens och icke heller hennes användande i värnpliktens tjänst, men saknaden af dessa förutsättningar måtte väl uppvägas af hennes uppgift som mor och uppfostrarinna, en försvarspflicht, som väl till och med får anses vara mycket mera betungande än den manliga.

Det har gått sakta med utvecklingen på kvinnofrågas gebit, och det är betecknande nog, att det är en ny kultur, som gått i spetsen för dess lösning. Amerika tillkommer hedern att hafva tagit initiativet till kvinnans politiska frigörelse.

För mer än 30 år sedan erhöll kvinnan politisk rösträtt i staten Wyoming i Amerika, och åtskilliga andra unionsstater hafva sedan följt exemplet. Resultatet har varit det bästa möjliga, icke minst i humanitärt hänseende. Äfven i åtskilliga australiska stater är kvinnans politiska medborgarrätt fullständigt genomförd och har den likaledes endast medfört tillfredsställande erfarenheter.

Med tillämpning af Viktor Rydbergs ord, att den fattige är i vida större behof af rösträtt än den rike, enär den sistnämnde har så många andra maktresurser, vilja vi till sist varna den kvinnliga rösträttsrörelsens målsmän för att låta densamma inskränka sig till en öfverklassrörelse. Arbetarekvinnorna måste med; *deras* ställning kräfer ju i allmänhet mycket mera skydd än den s. k. bättre kvinnans. Och utan deras medverkan blir det säkert svårt att hålla lif i eller gifva erforderlig styrka åt densamma. Den bildade kvinnoelit, som här tagit ledningen, må alltså icke glömma de djupa leden af dessa nedtryckta, utslitna och förkrympta kvinnor af folket, hvilkas hela lif är ett oafbrutet slit för att hålla svälten och smutsen från det fattiga hemmets dörr, och som äro de rättslösaste af de rättslösa.

V. L.

Ännu innestående honorar för under 1906 i Idun införda litterära och illustrativa bidrag torde med allra snaraste

af vederbörande mot kvitto lyftas å tidningens byrå.

Stockholm den 27 december 1906.

Iduns redaktion.

KÖP Svart Siden.

Begär profver franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.

Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

BORTA! EN SKISS FRÅN ETT FISK-LÄGE. EFTERLÄMNADT MANUSKRIPT AF SIGURD P. SIGURDH.

HON VAR ENSAM, när budet kom. Det var en lördag. Lägets brefbärare — han var halt och dög ej på sjön — hade just lämnat in tidningen och så linkat vidare. Hon hade vecklat upp den och satt och gluttade i dess spalter, medan hon drack sitt kaffe.

Men med ens satte hon ned koppen, som hon just höll på att föra till mun, hennes pupiller vidgades, det kändes som någon kall hand kramat om hennes hjärta — nej, nej, inte det! Så stod där inte! Inte så!

Hon läste om igen och så om igen och med ett skrik sjönk hon till golvet. Den lilla tidningslappen låg på mattan som en skrynklig trasa och från dess ena spalt lyste telegrammet mot henne i svarta, feta typer.

"Bergaviksbriggen "Herminie" påseglades natten till torsdagen utanför Skagen af en ångare af okänd nationalitet. "Herminie" sjönk efter 2 minuter. Kaptenen och hela besättningen, utom en man, drunknade. Klar sikt rådde vid olyckstillfället. Den räddade, hvars namn är Karl Edvard Ingvarsson, upptogs af en fiskerbåt, som befann sig i närheten af olycksplatsen."

Det var allt.

Hon vaknade upp ur sin dvala. Långsamt kom hon till sig själf igen. Hennes blickar irrade rundt i rummet — jo, hon var ju hemma i sitt eget lilla, trefna hem — hon måste hafva somnat — hur hade hon kommit att ligga på golvet? Ah! — hennes blick föll på tidningen vid hennes sida — ah! Hon rusade upp och ut! Hon måste träffa någon, hon måste hafva någon, vore det än lägets fattigaste trasmaja, att skrika ut sin sorg inför, att få gråta hos, att få krama med af smärtan dubbelt starka fingrar.

Hon skyndade in till närmaste grannkvinna — en skepparehustru liksom hon. Man sade sedan, att hon kommit dit in, vacklande, sviktande som en säf för vinden, och blek — så ohyggligt blek. Hon hade sjunkit ned på närmaste stol och sett sig omkring i stugan med blickar som ett dödsjagadt rådjurs — så hade hon sagt: "Min man! min man!"

Hon hade inte gråtit, hennes sorg hade inga tårar, men entonigt, utan klang, som i stilla vanvett, i gränslös smärta hade hon upprepat det — "min man! min man!" De hade förmått henne att lägga sig på sängen, lagt kompresser på hennes höga, hvita panna och intalat henne att försöka sofva — men inte kunde hon sofva.

Hon låg där och kved — en jämmer utan tårar — blickarne irrade rundt, som sökte de någon, och jämt hördes hon upprepa "min man! min man!"

Hon låg där till kväll. Då följde man henne till hennes hem, klädde af henne och bäddade

HOTEL FENIX
STOCKHOLM

fashionabla festvåningar rekommenderas för
BRÖLLOP, BALER, MIDDAGAR m. m.
Allm. tel. 65 22. Kostnadsförslag upprättas på begäran. Rikstel. 71 22.

ten flöt ur hennes panna, men den frös och kylde så skönt. Det var som hade vinden, eller rättare en sval, sval hand strukit henne öfver pannan.

Ändtligen hade hon hålet färdigt, nått och jämt så stort, att lådan fick plats däri.

Hon satte ner den och föll på knä. Det var alldeles i morgongryningen. Vinden hade domnat af, som den alltid gör den stunden, för att sedan antingen taga i med förnyad styrka eller också dö ut. Stjärnorna lyste så kalla — det frös dukigt på.

Med valna fingrar tog hon en nypa jord.

— Af jord är du kommen! läste hon med darrande stämma. Hon lade dit den andra nypan.

— Jord skall du åter varda!

Den tredje näfven täckte det lilla hvita pappasklocket.

— Jesus Kristus, Guds son, vår Frälsare, skall dig uppväcka på den yttersta dagen!

Hon letade i sitt minne efter begrafningsformuläret. Men det mindes hon ej. Hon var så trött. Så läste hon:

— Herren välsigne dig och bevara dig! Herren upplyse ditt ansikte öfver dig och vare dig nådig! Herren vände sitt ansikte till dig och gifve dig frid!

— Frid! hviskade hon.

Det kändes så underligt i hennes hufvud. Så tomt, så märkvärdigt tomt. Och hon var så trött.

Hon lutade sig mot grafkullen. Hennes ögon slöto sig som till sömn. Så fann man henne därute på kyrkogården, halfklädd, dagen därpå.

*

När tidningen från den lilla provinsstaden nästa gång kom in till läget, stod där en notis:

“*Ilandflutet lik.* Vid Garup på Jylland har man funnit ett ilandflutet lik, som, efter papper att döma, måste vara liket af den för fyra månader sedan med briggen “Herminie” från Bergavik vid Skagen drunknade kapten Johan Tufvesson. Kapten Tufvesson jordades i förrgår i all stillhet på Garups kyrkogård.”

Så hade han fått ro — blifvit jordad dagen efter den natt, hans hustru firat hans likbegängelse på hembygdens griftegård.

Men hon, Malin, hon var borta. Hennes förstånd hade slocknat. Hon hade sört för mycket — och sorg tillintetgör. Ibland.

I DETTA ÅRETS SISTA NUMMER

bedja vi att till våra läsare och vänner få rikta ett varmt tack för all välvilja och sympati, som under det gångna året bevisats oss, på samma gång vi uttrycka en vördsam förhoppning att de, hvar i sin krets, ville stödja våra sträfvanden att genom Idun tillhandahålla de svenska hemmen en gedigen, innehållsrik och alltigenom nationell familjetidning. Vi våga hoppas, att dessa våra bemödanden redan skola vara så uppskattade, att Iduns 20:de årgång, hvilken vi ha glädjen att kunna begynna så väl rustade, också må komma att betecknas af ett mäktigt uppsving i prenumerantantalet. Just nu är rätta tiden inne för prenumerations verkställande, och kan man därvid bekvämast begagna sig af de postprenumerationsblanketter, som medföljde förra veckans nummer.

CILLA BANK.

JAG MINNS EJ riktigt hur jag blef bekant med Cilla Bank, det var väl först genom hennes museum för omkring tio år sedan. Hvad jag minns är, att

då alla sommar-gäster lämnat Arild, då hösten med de långa mörka aftnarna kom, brukade jag gå till hennes lilla stuga. Där kunde vi sitta timme efter timme framförspiselelden och det var då jag lärde känna Cilla Bank. Då förtalte hon underliga sagnar från Kullaberg om lifvet i Arild för i tiden, då sjö-männen vid jultiden kommo hem från främmande farvatten och ungdomen i de månjlusa vinternätterna åkte kalkbacke från Kullamannens borg ända ner till hafvet. Hon talade om sitt eget lif, sin barndom, då hon, den lilla fiskarflickan, lärt sig själf både läsa och skriva, talade om sin livsverksamhet. Senare under långa år dels genom brevväxling, men mest genom personligt umgänge fick jag också reda på hennes världsåskådning.

En gång visade Cilla mig en gammal krusbärsbuske i trädgården. “Om den stickelbärsbusken kunde tala,” sade hon, “skulle den förtälja mycket. Därunder låg jag som glytt och bjäbba’ på alla, som gjort mig nåt emot, och ingen kunde se hvarifrån det kom och det gjorde ingenting om det stacks.” Ja, i sin barndom, såväl som senare och hade nog Cilla alltid känt sig ensam och bittert oförstådd, hon kanske den enda stora bland mycken litenhet. Och hon föraktade det lilla och småaktiga med en öfvermänniskas hela instinktiva känslighet.

När Cilla blef äldre, samlades Arilds barnskara omkring henne och hon lärde dem räkna, läsa och skriva. Men så kom den tid, då examinerade lärarinnor fordrades, och då kunde hon ej längre verka direkt som lärarinna. Antagligen var det då hon började samla kuriosa, som senare växte till ett helt museum. För det museet lefde hon. Det var inrymdt i ett af hennes tre små rum; dörren, som ledde dit, var låg, så man måste böja sig djupt för att ej stöta hufvudet, låga voro de två par fönstren med rutor gröna af ålder. Det första Cilla fick till museet var gamla saker, hon köpt upp på auktioner, där voro t. ex. Arilds första kaffekittel, skätteträn, gnidestekar, sillrostare. Sedan hade Arilds unge män från sina sjöresor bragt henne underliga saker, såsom fågelbon från Indien, träpapegojer från Kanarieöarna, mandarinkostymer, chilenska kalabasser, sjötång från Stilla hafvet, japanska kokkärll, ryska mjölkbyttor. Cilla Banks museum började bli känt, ingen sommargäst försummade besöka det och många af dem sände henne bidrag. Särskildt danskarna intresserade sig lifligt därför, ja, jag vill påminna mig, att en dansk guldsmed midt i brinnande Arilds-säsång reste hem till Helsingör för att själf på en silfverplåt rista inskriften till ett stycke trä, som utgjort del af ett danskt krigsskepp, hvilket för århundraden sedan sprängts i luften — kanske af svenskarna! — nu kom det Cillas museum till godo. Allt ordnade hon systematiskt och hvar föremål hade sin skrifna förklaring. Anbud gjordes henne från såväl Stockholm som andra platser att sälja museet,

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa Svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,

Vänersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

men Cilla ville att Arilds läge skulle ärfva det.

Hon hade böcker, som besökande skrefvo sina namn i. Det var intressant bläddra i dem — där voro stolta namn och namn från mångt främmande land. En gång frågade jag henne från hur många nationaliteter hon hade namnteckningar. Svaret blef negativt “Jag har ingen neger.”

Jag nämnde, att Cilla Bank gärna talade om legender från Kullaberg. En gång hade hon talat om en, som var särskildt intressant, och jag sade att den fick hon bestämdt lof att skriva ner, den borde publiceras. Svaret dröjde, men så kom det: “Nej, sådant skall man ej skriva om, det skall förtäljas från man till man.” Och jag kände mig inför kvinnan af “folket” så godtköpsbildad vid tillrättavisningen. Se, där var något af Vala i Cilla Bank. Hennes sätt att uttrycka sig var kort, hårdt och kärnfullt. Aldrig har jag hört en banalitet, aldrig en fördomsfull småaktighet från henne. Bara stora, allmänna, opersonliga intressen. Och där hade hon gått i lilla, lilla Arild i öfver sjuttio år, oberörd af yttre påverkan bildat sig en egen moralifilosofi — en egen religion, en sorts panteistisk-teosofisk världsåskådning. Hennes yttre var det inres spegelbild — kraftiga drag, klara genomträngande ögon, en hög rank figur. Jag kan se henne när jag vill, där hon satt ute på klipporna metande fisk, satt där i köld och blåst, rak i ryggen, oböjlig, som en del af klippan.

En långtur hade Cilla gjort i sitt lif — till ön Hven. Hon hade följt med en skuta, som stannade där i tre dygn. Det hade varit en stor händelse för henne; kl. två om mornarna hade hon stigit upp för att i ensamhet få ströfva omkring och ena natten hade hon vakat på Uranienborg helt allena.

Ja, det var de första åren jag kände Cilla, som hon kunde sitta och fiska på klipporna, vara ute i alla väder. Men så kom det svåra året för henne för tre år sen, då genom slag-anfall hela högra sidan förlamades. Det var hårdt för henne och hennes vänner. Tala kunde hon fortfarande, men borta var den klara, fasta stämman. Blott mödosamt, med hjälp af krycka, kunde hon röra sig.

Det allra värsta för henne var nog att hon ej själf kunde visa sitt museum, ej längre visa Arilds kapell, som hon sedan årtal bevarat nyckeln till. Och så att ej kunna skriva mera. Hon hade brukat göra så mycket anteckningar om flydda tider, skrifvit af poem och kopierat långa bitar ur svenska historien, och så hade hon skrifvit för skrifningens egen skull. Hade vid några och sjuttio års ålder lärt sig skriva rundskrift — fint, vackert, präntadt. Nu var det förbi. Några månader efter det Cilla blifvit lam, då jag en dag kom in till henne lade hon vid mitt inträde undan en världsbok. Jag ville ej fråga, hvad den innehöll, men nyfiken var jag, just därför att

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL.
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis

CILLA BANK UTANFÖR SIN STUGA I ARILD

det märktes hon ej ville jag skulle se den. När Cilla i detsamma fick besök och vände sig om, tittade jag så nätt i boken — hon hade försökt skriva med vänstra handen, famlande, darrande. Ja, Cilla Bank kunde lära en åtskilligt. Nu i somras, då jag kom till Arild, kunde hon tala något tydligare och hon lärde en liten flicka både läsning och skrifning. Ja, skrifningen! Under dessa tre åren hade hon lärt sig skriva med vänstra handen fullkomligt tydligt. Jag bad henne skriva en liten berättelse åt mig, det gjorde hon och sitt namn tecknade hon inunder med rundskrift, och C-et hade hon prickat omkring med rödt bläck.

Cilla älskade ej lifvet längre, men för en sak ville hon gärna lefva till denna julen. Hennes far hade en gång i tiden till Arilds kapell gifvit dess första ljuskrona i form af ett skepp. Nu i somras hade Cilla skänkt kapellet en präktig ljuskrona af mässing, och på julottan skola ljusen däri tändas för första gången, och det ville hon gärna se. Men det får hon ej. Ett bref jag skrifvit till henne för en vecka sen kom retur med den upplysning, att Cilla Bank var död. Det kändes så

tomt. Hon var så sällsamt stor, så hel, så sig själf. Jag har ej ofta träffat en större personlighet. När Cilla kallade mig sin vän, var jag stolt.
ERIKA JONN.

ETT NYTT OFFER FÖR TEMPELRESTAURERINGEN.

DE GAMLA SVENSKA kyrkorna med deras ofta af en naiv och ursprunglig konst smyckade inre ha svåra fiender i våra restaureringsifriga arkitekter. Att man måste tillgripa reparationer, där sådana äro af nöden, för att hindra minnesrika och intressanta gamla byggnader att förfalla, säger sig själf. Men ett är att pietetsfullt återställa, hvad tidens åverkan hotar att tillintetgöra, ett annat att med tung hand förgripa sig på karaktären hos en byggnad, att vandalisera i stället för att hägna och upprätthålla det, som finnes af konstnärlig egenart.

Vi veta väl, att dessa reflexioner innebära ingenting nytt, ty vandalismens mordängel har under decennier farit fruktansvärdt grymt fram i vårt land, särskildt mot den gamla svenska tempelarkitekturen, och det har offrats strömmar af bläck för att bekämpa härjningarna, men förgäves.

Här föreligger nu ett nytt bevis för denna olämpliga restaureringsifver, nämligen i den moderniserade Åhus' kyrka. Till jämförelse meddela vi här ett par parallellbilder. Den ena återger templets inre före omdaningen, den andra dess nuvarande prägel. Hur varm och fylld af stämning är icke den gamla interiören med det vackra snidade altaret och den likaledes skulpterade predikstolen i templets midt samt de dörrförsedda bänkarna! Men däremot visar den andra bilden med sitt banala altare, de öppna bänkarna, de renoverade pelarne o. s. v. bra litet af karaktären hos en åldrig svensk landskyrka.

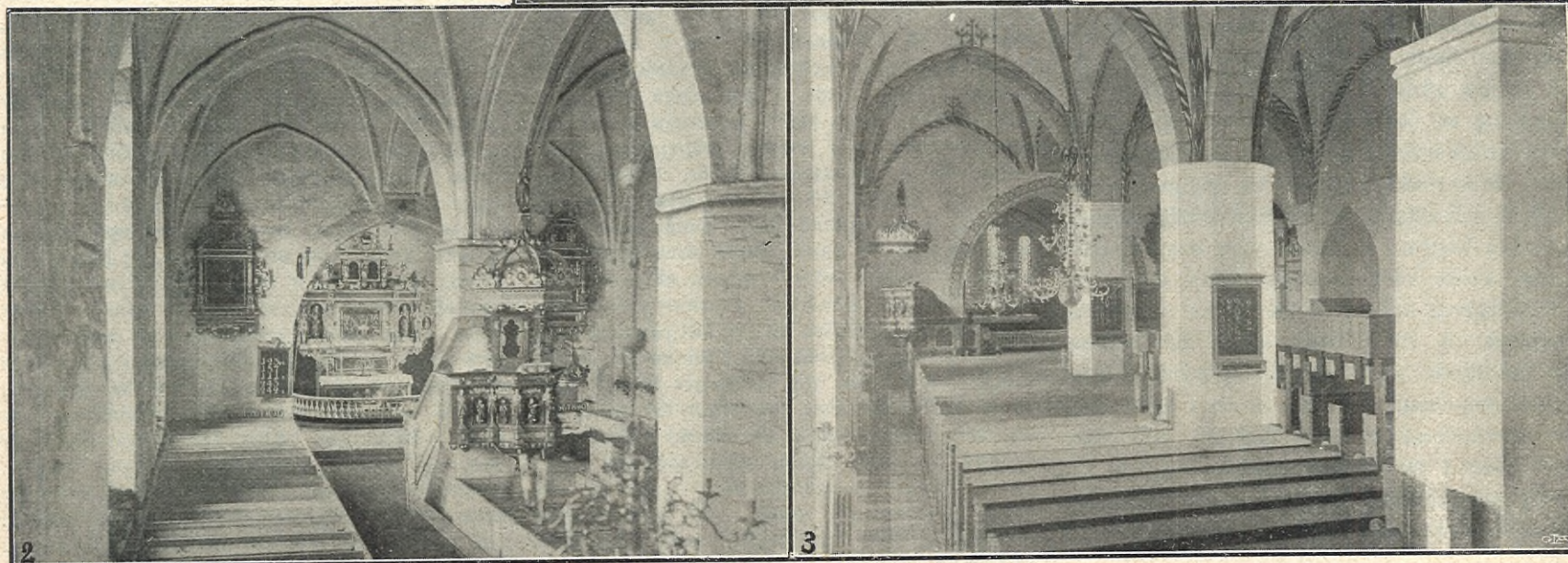
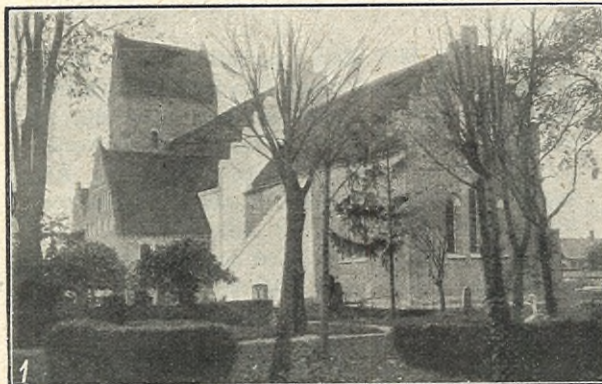
PROFESSOR BÖRJESON MED FRU OCH DOTTER PÅ VERANDAN TILL SITT NYA HEM I STORÄNGEN.

PROFESSOR BÖRJESON — 70 ÅR.

STORÄNGEN utanför Stockholm artar sig att bli en artistkoloni, ett svenskt Barbizon, dit hufvudstadens konstnärer och författare en efter annan draga sig undan för att få arbetsro och befrielse från det ödeläggande stockholmska sällskapslifvet. För ungefär ett år sedan flyttade artistfamiljerna Richard Bergh och Georg Pauli ditut, författaren Per Hallström har också redt sig ett hem

därstädes, och för ej länge sedan har professor John Börjeson utbytt bostaden vid Sergelgatan mot en af arkitekten G. Westman byggd, präktig landtgård i Storängen. Och därute fyller den högt värderade konstnären i dessa dagar eller närmare an gifvet den 30 december 70 år.

Professor Börjeson är att räkna bland våra produktivaste skulptörer, och det är framför allt på den monumentala bildkonstens fält han har riktat vårt land med sin fantasis storvulna alster. Här i Stockholm finnes hans Nils Ericsson-stod, hans staty öfver Axel Oxenstierna, Scheele-

ÅHUS KYRKA. 1. KYRKANS YTRE. 2. KYRKANS INRE FÖRE RESTAURERINGEN. 3. KYRKANS INRE EFTER RESTAURERINGEN.

stoden, en af hans allra vackraste skulpturer, samt John Ericsson-stoden, i Malmö den kolossala ryttarstoden af Karl X Gustaf, i Helsingborg Magnus Stenbock-stoden, i Göteborg Karl IX:s ryttarstaty, i Uppsala Geijerstoden o. s. v.

B. framstår i sina mest representativa arbeten som en högt begåfvad konstnär af ett utprägladt svenskt skaplygne. Realistisk i sina uttrycksmedel, energisk och kraftig i modelleringen och med en särskild förmåga att gifva fasthet och spänstighet åt sina gestalter, är han till sin allmänna riktning idealt anlagd med ett utveckladt sinne för det manliga och värdiga, för det stora och ståtliga. — F. n. är han syselsatt med skulpturer till prydnad af den nya dramatiska teatero, hvilken tyckes komma att bli ett sannskyldigt glyptotek af modern svensk bildhuggarekonst.

De af våra läsare, som önska en mera ingående skildring af människan och konstnären John Börjeson, hänvisas till Idun n:r 45 år 1901, hvarest Daniel Fallström liffullt och personligt tecknat hans bild. Vi ha med dessa rader endast afsett en enkel ram till vyerna från det vackra artisthemmet i Storängen, och för dem, som personligen känna den blide och rättframman mannen, hans älskvarda hustru och unga, likaledes konstnärligt begåfvade dotter, torde bilderna tala tillräckligt för sig själfva.

PROFESSOR JOHN BÖRJESON. FYLLER DEN 30 DENNES 70_ÅR.
A. BLOMBERG FOTO.

FRÅN STOCKHOLMS FATTIGMANSHEM.

STADEN HAR svårt att öfvervinna landet. När den med sin moderna kraft och snabbhet vältrar sig ut öfver den kringliggande bygden, stannar landet dock för en tid kvar i dess utkanter. Så får man i yngre stadsdelar se stugor och hela gårdar, som förr kanske beboddes af ett kraftigt bondfolk, hvars näringsfång var trädgårdsskötsel, mjölkproducering, tobaksodling, och hvars afnämre staden var. Nu få de tjäna som bostäder åt bleka fabriksmänniskor.

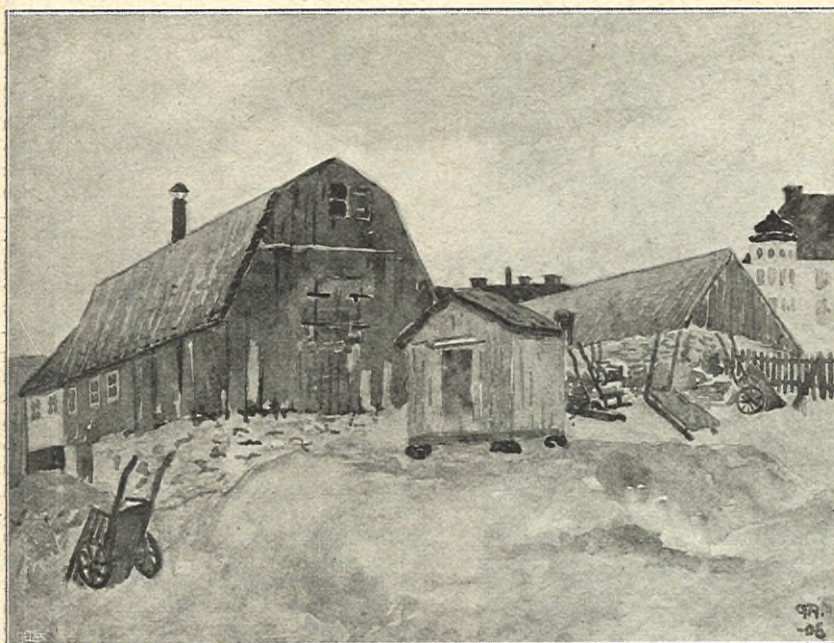
Undersöker man närmare dessa kojor, skall man finna, att de oftast äro fallfärdiga och — skulle man tycka — obeboeliga, men man skall ock göra den erfarenheten, att ett ruckel knappast kan vara så uselt, att inte någon människa vill ha det till sin boning. För en fattig stackare, som ingenting äger, måste det dock vara bättre att hafva några, om ock aldrig så ruttna bräder omkring sig än blott och bart den svarta och kalla natten. Där må vind och köld och råttor härska — staden, som så ofta är fastighetsägaren, får nog alltid af någon en spottstyfver i hyra!

Den fattigaste delen af befolkningen söker sig därför ut mot stadens periferi eller stannar — såsom i Stockholm — i dess centrum. Ty där stå ju också fallfärdiga kåkar, fordom rikemanshus, men nu allt för litet komfortabla för att tillfredsställa den mera burgna klassen.

Kulturhistoriskt och estetiskt äro dessa trakter af vår stad särdeles intressanta. Det är ju i Stockholms midt och i dess utkanter som något af den forna staden ännu finnes bevaradt, och det är där vi ha de mest pittoreska perspektiven och de skarpaste kontrasterna: i staden inom broarna, där en samling hus med en bismak af förfallen adelssläkt ligger samlad kring kyrkor och slott; i utkanterna, där man ser en tegeltäckt koja med plankor lossnade från väggen och längre bort en

FRÅN PROFESSOR BÖRJESONS NYA HEM I STORÄNGEN. 1. BYGGNADENS YTRE. 2. HALLEN. 3. HALLEN OCH "MATVRÅN". 4. PROFESSORNS RUM. 5. PROFESSORSKANS RUM. A. BLOMBERG FOTO.

KVARTERET RESEDAN I VASASTADEN.

GAMLA HUS PÅ KRONBERGSOMRÅDET.

engelskt trubbig kupol, eller en liten kåk, uppkrupen på en berghäll strax intill ett femvåningshus, fast och kraftigt af sin betong och sitt järn.

En vandring genom trakter som dessa kan visa en ett sådant ypperligt exempel på, hur en bondgård byggdes förr i världen som gården i kv. Resedan uppe i Vasastaden. Kvarteret är nu till största delen upptaget af brädgården. Genom en port i ett plank, som delvis döljer, hvad vi söka, klifva vi in och komma på en gång, kantad af höga häckar, in på en sandplan, på tre sidor omgifven af byggnader. Detta är boningshusen; och gå vi till vänster mellan ett par af dem, se vi strax vagnslider, stall, lada och, egendomligt nog sammanbyggt med denna, ännu ett bostads-hus.

“För 30 år sedan, då jag kom hit,” säger en gubbe, “var hela kvarteret vårt, och då gick hästarne i vall här.”

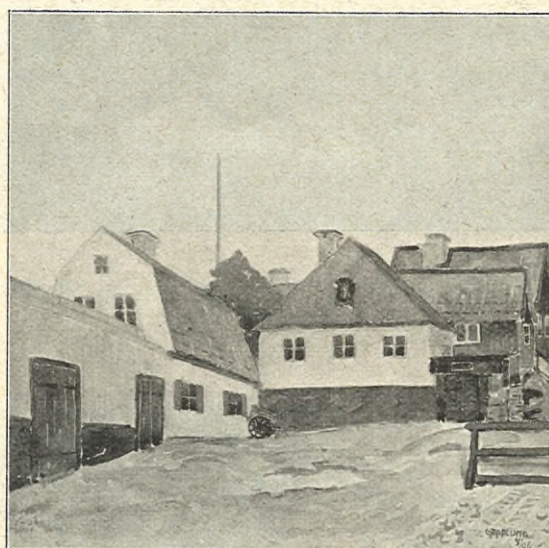
Hur gammal gården var, visste han inte, men trodde 150 år. Under de sista decennierna hade man odlat tobak där. Men så kom staden och köpte, och där blef brädgårdar och annat. Nu hade de blott en jordlapp kvar för lite grönsaker. Men med en blandning af bitterhet och vemod sade gubben, att staden snart skulle rifva alltihop och upplåta tomten till en elementarskola för “öfverklassen”.

En typisk gård och en ganska typisk historia!

Det är dock icke alltid man ser husen uppbyggda såsom i detta fall utan hänsyn till någon stadsplan. Gå vi till den västra foten af Observatoriekullen, trakterna kring Badstugatan, finna vi också gårdar med både boningshus och uthus, men tydligen ordnade efter en plan, så att gata bildats. Det är en samling hus, både af trä och sten, som oaktadt sitt icke precis durabla utseende, dock har en glad, hemtreflig, målerisk karaktär. Kanske skulle till och med en husägare i Vasastaden på andra sidan åsen kunna tycka, att den förra trakten är vackrare än dessa tråkiga kvarter vid Västmanna- och Upplandsgatorna.

Den enformiga fysionomi, som denna sista del af Vasastaden visar, skulle väl stadsplanen äfven gifva Kungsholmen, om ej denna stadsdel livades genom utsikten öfver Mälaren och den kuperade terrängen vid Kungsklippan och Kronoberg. Vackert skymta här de gamla kåkarne.

Vår uppmärksamhet har särskildt fästs vid ett komplex, beläget på en tomt i Kronobergsområdet. Man ser ett gammalt tegeltäckt stenhus, beskuggadt af

PÅ KATARINA HÖJDER.

NEDANFÖR OBSERVATORIEKULLEN. SAMTLIGA EFTER AKVARELLER AF G. ASPLUND.

sekelgamla träd och ärevördigt, men så förfallet, att utslagna fönster ersatts med bräder. Bredvid detta står ett annat mindre stenhus, utomordentligt vackert så väl till yttre som inre gestaltning, och, sammanbyggt med detta, ett ännu mindre, timradt hus. De gamla byggnadernas ursprung har icke kunnat framletas, men vi uttala en förmodan, att de en gång tillhört de i närheten liggande Piperska egendomarne. De ha under senare år bebotts af arbetare, men måste nu bort för att lämna plats åt stadens nya polishus.

Den största byggnaden, hvilken ock torde vara den äldsta, är ju icke ett ruckel, men en gammal fallfärdig bostad. ett sådant där hem för fattigt folk, som staden inom broarne äger i så stor mängd. I denna stadsdel, där de gamla barockhusen, uppbyggda af tyska herrar och landets egna adelsmän, nu äro upptagna af pantbanker, krogar, klädstånd, är befolkningen äfven mycket fattig och så trångbodd, att på hvar individ endast kommer 17 kvm. af stadsdelens areal, under det att i Adolf Fredrik samma tal är 45. Hela trakten härstammar ju från en tid, då man icke så mycket frågade efter ljus och luft som efter dyrbar prakt i sina hem.

Ljus och luft ha däremot alla dessa kojor uppe i Katarina på platån och på slutningen mot strömmen. Läget är härligt och befolkningen gles. Kåkarne äro små och hoppytttrade på klippställarna — här har tydligen icke någon “näring” kunnat trivas såsom förr i Vasastads- och Östermalmstrakterna, och bebyggandet af stadsdelen torde endast ha afsett bostäder för arbetsfolk från staden. Man finner inga verkliga fullständiga landtgårdar.

Men allt skall snart bort för att lämna plats åt den nya uppfartsvägen. Och alla vår stads gamla stugor med sina pittoreska röda tegeltak och hvita knutar få maka åt sig. Det är så tidens lösen. Men anden och karaktären hos dem skall icke försvinna.

Det är egendomligt att se, hurusom vårt folk, då det tog upp den först i utlandet realiserade idén om förstäder, sommarvillor o. d. i närheten af moderstaden, äfven importerade utländska stilar, “schweizerstilen” och andra lika granna. Man apade efter. Men man har — gudskelof — slutligen märkt misstaget och återvänt till de gamla svenska tvperna, som äro så oändligt mycket vackrare — för oss. De sticka en del godt folk i ögonen, och man talar om det “moderna”, om “takvillor” o. s. v. Ty man känner inte igen dem! Och dock är det bara frågan om den äktsvenska stugan som t. ex. alla stockholmare skulle gå och titta på och finna vacker — om de för en dag kunde känna sig som turister i sin egen stad!

G. ASPLUND.

Ärade husmödrar!

HVARJE HUSMODER, som i sitt hem ombestyr sömnad af sina egna och barnens kläder, bör ej försumma att i god tid prenumerera på “Iduns Modellkatalog” för det nya året. Hon skall därigenom erhålla många goda råd och alla sina dräkter, såväl enklare som elegantare, präglade af god smak och i öfverensstämmelse med sista modet. Fyra stora eleganta häften under året för endast 2: 20, om prenumeration verkställs i närmaste postkontor eller bokhandel.

Hylins Boro-Lanolintvål

och

Hylins Victoriatvål

äro dryga, milda, välgörande och dock billiga.

En kraftkälla för alla, som känna sig svaga och kraftlösa, som äro nervösa och sakna energi, hvilks motståndskraft nedsatts genom mattande sjukdomar, är

SANATOGEN

Särdeles berömmade omnämndt af mer än 3,000 läkare. — Erhålles å apotek. — Illustr. Broschyr sändes gratis o. franko från Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanten: Bauer & C:ie, Berlin S. W. 43.

INTERIÖRER FRÅN NÅDEBY. UPPTECKNADE AF LJUNG.

NÅDEBY ÄR helt enkelt ett förtjusande samhälle, en riktig liten idyll. Naturen har där i rikaste mått slösat med sina skatter. Åt ena hållet mötes ögat af skogklädda höjder, som i mjuka våglinjer afteckna sig mot horisonten, åt andra af bördiga åkerfält, där de tunga guldgula axen sakta vaja för den friska vinden, som uppstiger från det närliggande, glittrande vida vattnet, hvilket långt bort sammansmälter med de blånande bergen där bakom.

Själfva staden är lilleputtaktig. Resande kalla den vanvördigt en liten by. Ack, de veta icke de, att Nådeby har anor! Husen äro små, många lutande af ålder och skröplighet. Denna sin svaghet dölja de bakom skyddande häckar, doftande rosenbuskar, klängande växter och lummiga träd, i hvilkas kronor en bevingad sångarskara håller friluftskonsert sommaren om. Endast vid Storgatan — Nådeby har förstas en sådan — reser sig ett och annat hus af ansenligare höjd, förnämt blickande ned på grannarna, småhusen.

Ingen må dock tro, att Nådeby är en vanlig liten småstad. Visst icke! Nådeby är ett fint samhälle, och det följer med sin tid också. Det har badhus med gemensam afdelning för herrar och damer, det har elektriskt ljus med lampor i hvarannan gränd, det har läsecirkel och allehanda föreningar, bland andra en naturvetenskaplig. Dennas specialitet är studiet af en sällsynt orkidé, som för några hundra år sedan florerade i Nådeby drifhus, och som skänkt Nådeby dess ryktbarhet. Det säges, att t. o. m. konungar och furstar visat staden sitt höga intresse just för den ovanliga orkidéens skul. Föreningens medlemmar äro fåtaliga och utgöras af samhällets intelligenser.

Vidare finnes där en historisk förening. Men inom denna äro de flesta Nådeby damer och några af herrarne också aktiva medlemmar. Föreningen är särdeles vaken och pigg samt utvecklar ett intensivt arbete från morgon till kväll. Intet område är den främmande. Bland andra utmärkta egenskaper besitta alla dess medlemmar siarens gåfva. I följd därpå har hvarje inbyggare i Nådeby redan sin lefnads-historia upptecknad, allt ifrån vaggan intill grafven. Icke underligt då, att man med förtjusning kastar sig öfver den vanskliga uppgiften att i krönikeboken också uppteckna alla främlingar, som längre eller kortare tid gästa Nådeby.

Nu hade man då äntligen fått ett nytt objekt, den unge badläkaren, doktor Holger Mörtstedt.

Då han kom till Nådeby, var hans lefnads-historia lik ett hvitt blad, men tack vare Nådeby historiska förenings energiska arbete, förvandlades den snart till en lika innehållsrik som intressant svartkonstbok.

Och nu var dagen inne, att han skulle komma. Hela Nådeby visste både klockslaget och minuten. Fru Jespersson, som alltid var rapp i vändningarna, klädde sig i sin allra finaste promenaddräkt och måste nödvändigt gå till stationen med ett angeläget bref. Fröken Meta Frisk satte en kokett mössa på sitt välfriserade svarta hår och fick likaledes ett ärende till stationen. Fru Snackendal, försedd med pincenez, satte sig framför reflexionspegeln, fast besluten att taga föremålet i okulär besiktning, då det passerade förbi. Och ingen kunde oseedd passera fru Snackendals fönster. Fru Perpetua Snäf gjorde sammalunda och så hela raden igenom.

Han kom — han sågs. Han var lång och ståtlig, axelbred och stark. Hyn var skär och fin som en flickas. Det ljusa håret, som stack fram under den mjuka grå filthatten, ringlade

sig i nacken till de allra som mest förtjusande små lockar. Ögon hade han så klara, djupa och blå som en fjällsjö. Hela personligheten präglades af någonting bestämdt, godt och lugnt samt af ett enkelt och naturligt uppträdande.

Innan kvällen kom, hade hela Nådeby hans konterfej.

Men nu ville man hafva hans förfäders också.

Fru Hägerclou, som sysslade med genealogiska studier, undrade, om han möjligen kunde vara son till professor Mörtstedt i S. I så fall borde man taga sig an honom en smula. Men det visste fru Örnenäbb, att han icke var, ty professorn stafvade sitt namn med // i stället för *dt*. Men hon hade här om dagen i en tidning alldeles händelsevis fått se, att i V. funnes en disponent med samma namn. Kanske den unge läkaren vore hans son eller af samma släkt åtminstone! Fru von Höök, född Petersson, undrade, om han ändå inte "tagit" sitt namn, som människor nu för tiden börjat göra. Kanske han härstammade från Mörtlösa by eller Mörtebo gård, eller kanske hans far vore en simpel fiskare och därpå förstafvelsen Mört?

Man visste nu inte, hvad man skulle tro, men i tidens fullbordan finge man väl den saken klarad. I alla händelser såg han ju riktigt hyggelig ut, och det skulle han ju också vara. — Åja, han var säkert nog af "familj"!

Doktor Holger Mörtstedt hade börjat sin tjänstgöring som badläkare i Nådeby. Herr Begripenberg, som gjort hans bekantskap, visste berätta, att doktor Mörtstedt var en ovanligt skicklig läkare och därtill en sällsynt exemplarisk ung man. Detsamma kunde fröken Hanna Mörk också intyga, ty det var allmänna mening i Storeby, där han förut tjänstgjort som läkare. Fröken Mörk hade samtidigt vistats i Storeby, men hade nu kommit på besök i Nådeby.

Och allt var godt och väl.

Ett par veckor hade gått.

Fru Snackendal kommer med andan i halsen inpustande till fru Perpetua Snäf, fläktar med näsduken och ser högst echaufferad ut. "Hvilken skandal! Hvilken historia! Aldrig kunde man tänka, att doktor Holger Mörtstedt, den förskräckliga människan, var en sådan vivör." "Hvad har han då gjort, min bästa fru Snackendal!"

"Ja, hvad har han gjort? Han formligen förföljer den stackars fru Jespersson. Så fort hon går ut genom sin port, så ser han det i sitt fönster och genast är han hack i häl efter henne på gatan. Och alltid komma de i sällskap tillbaka. Och hon som alltid varit en så exemplarisk fru, den gudsängeln! Och nu har han lockat fröken Meta Frisk, den oskulden, i sina garn också. Hvarenda afton passar han på, när hon går från kontoret till sitt hem, och gör henne sällskap, händelsevis förstas! Och nu springa de gatlopp på Spegelgatan hvarenda kväll. Inte ens de söta ungarna Nita och Rita ha undsluppit hans uppmärksamhet. Jag hörde med egna öron, hur han här om dagen under suckan och fagra ord sökte locka Nita med på en månskenspromenad på Poppelvägen. Men Nita, som höll strängt på etiketten, sade, att utan "förkläde" ginge hon då visst inte med, allrahelst ginge hon då ensam, men ville han nu så gärna ha hennes sällskap, så vore det bäst bedja mamma gå med. Och lilla Nita, som är mycket söt och blyg, ropade på mamma."

"Adjö, snälla fru Perpetua! Tack! Men nu hinner jag verkligen inte stanna längre, huru roligt det än vore. Skall i förbifarten titta in till fru Rääf, som har hufvudvärk och fått sitta inne hela dagen, och till rådmanskan Griip, som nyss kommit hem från sin utländska resa,

Victoria-Kängorna

— Damernas favorit —

levereras fraktfritt på alla platser i Sverige till följande priser:

BOXCALF, att snöra eller knäppa Kr. 16. —
CHEVREAU, endast att snöra . . . 18. —
BLANKLÄDER, d:o . . . 20. —

Vid rekvisition torde antingen storlek angifvas, eller en afritning af foten på ett papper bifogas ordern. Ombyte medgifves gärna i händelse af behof.

SILVANDERS, Skoafdelningen, Göteborg.

och till fru Pétterkvist och titta på hennes nya pariserklädnig. Adjö, adjö!"

Och ut rusar fru Snackendal med samma fart, hon kommit.

Sommaren var ovanligt liflig i Nådeby. Fester och nöjen af allehanda slag jämte utflykter till de vackra omgifningarna rundt om det glittrande vida vattnet aflöste hvarandra i behaglig omväxling. Särskildt lockande voro utflykterna. Man behöfde blott gå ombord på någon af de stora ångarna, som anlöpte Nådeby, och så kunde man fara både till Lärkönen och Västerby, till Björkeberga och Bokeberg, ja, ända till Berghamn och Vikeborg.

Mest lyckad af alla var den utflykt, hvilken föreningen för välgörenhetens ordnande i Nådeby hade arrangerat med Vikeborg som mål.

Vikeborg är beläget på krönet af en klippa, hvars skogskransade väggar stupa brant ned mot Vikeborgsvikens vatten. Utsikten därifrån är storslagen, vackrast dock i aftonbelysning, när solen dalar bakom de blå bergen och kastar dagens sista strålar på vikens motsatta strand. Då glimmar det där liggande Höghus, som stode det i lågor. Från fönster och tak, från tinnar och torn utkastas hela knippen af reflexstrålar. Det glittrar och skimrar öfverallt, på stränder och vatten. — På Vikeborg vill man endast lyssna och drömma. Lyssna till suset i de gamla ekarnas kronor och till böljornas entoniga sång. Drömma — om forntid, då Vikeborg var en lysande samlingsplats för ädla riddersmän, som där hvilade ut efter glänsande bragder på ärans fält — drömma om nutid, om allt det underbara, som kan finnas där långt borta, dit alla de stora ångarna och hvita seglarna styra kursen. —

Dagen var slutt. Ångaren Svanen gled sakta ut från Vikeborgs hamn. Vid relingen ombord på öfre däckets stodo två unga människobarn sida vid sida. Mycket blef ej taladt dem emellan. Ty de båda hade gästade Vikeborg, drömmarnas land, och drömmarna hade fångat äfven dem.

Fru Snackendal höll kafferep. Stämningen var den allra bästa. Tårtan var delikat, kaffet smakade så skönt. Efter hand löstes tungornas band. Det pratades — om nästan — man hade trefligt. Man kände sin nästa så väl, ja, bättre än sig själf. Många hvassa pilar afskötos mot de frånvarande. De flesta riktades dock mot doktor Holger Mörtstedt. Lilla fru Sipp, som han kurerat så hon var så kry, som hon inte varit på många år, sökte taga hans parti. Men hennes lilla matta stämma öfverröstades genast. Han var minsann inte sådan, som han såg ut. Det visste man då. Men sådana äro de, karlarne, hvitmenade grifter och intet annat! Man måste ju medge förstas, att det äfven i Nådeby fanns undantag, t. ex. herr

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

Kjol-Mätare.

Det är alltid mycken svårighet att få samma längd rundt om på en kjol. Vanligen behöves stor ändring. När kunden har kjolen på, kan man med tillhjälp af denna lilla kjolmätare märka af kjolen med största lätthet. Enhvar, som sysselsätter sig med damskräddarsömnad inser ögonblickligen de praktiska fördelarna hos samma Pris för 6 tums 2 kr., för 9 tums 2 kr. 50 öre. Till landsorten mot postförskott. Erhållas i

BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR,

A.-B. MARIUS HARTZ.

Drottninggatan 72. Riks 1726.

Rikberg och auditor Sandeström och några andra. Men aldrig sökte doktor Mörtstedt dessa hyggliga ungarlars sällskap. Nej, men häradshövding Ling och löjtnant Forell voro hans sällskapsbröder, de! Hvertill behöfdes mera vittnen?

Fröken Fastberg visste då alldeles säkert, att "den rysliga människan" var alkoholist. Här om dagen hade han ett anfall af delirium, och i våldsamt raseri hade han då krossat minst ett halft tjog fönsterrutor på stadens hotell. En annan gång hade han brutit sönder den nya söta bambumöbeln på hotellets veranda. (Så synd!!) Ty stark var han då som en jätte. En annan gång hade han sparkat ut konsul Blombergs betjänt, som hade polyper i näsan, och som råkat komma 3 minuter efter mottagningstidens slut.

Fru Snabb hade hört att han var morfinist, någon annan, att han var hypokondrist, en tredje, att han var spiritist, en fjärde, att han var ateist och hyllade samvetsäktenskap.

Viola Sten, som också ville hafva ett ord med i laget, uttryckte sin förvåning öfver att han, som gaf intryck af att vara så god, fin och sann, kunde uppföra sig så illa, som man sagt. Vore det inte öfverdrift? Fullkomlig är ju visserligen ingen, men hon hade hört så många vackra drag om honom, att hon inte ville tro honom vara en sådan "ryslig människa".

Men då tog fru Snackendals tålmod slut. "Konster, kära barn!" säger hon. "Har han nu snärjt dig också? Du, mitt söta barn, har då minst af alla anledning att taga honom i försvar. Dig har han ju fullständigt komprometterat. Minns du, hur han betedde sig på ångaren Svanen, när vi reste hem från Vikeborg? Huru han med sina outhärdliga ögon betraktade dig på ett sätt, som kunde komma t. o. m. en gammal människa att rodna? Och du, din stackare, såg ut, som om du varit skyldig aflägga honom räkenskap för dina innersta tankar, darrade som ett löf och hade inte mod en gång att säga så mycket som: "Hvafalls?" Du som alltid varit så fjär mot herrar. Och nu vet hela Nådeby, att han t. o. m. slog armen om dig och kysste dig, fast det är ju osanning. Det vet ju jag, som var med. Men ditt rykte har i alla fått lida för den "förskräckliga människans" skull."

Mot detta anförande hade Viola Sten intet att invända. En plötslig blekhet, som utbreddes sig öfver det unga ansiktet, vittnade dock om, att fru Snackendals ord tillfogat henne en häftig smärta. Ty Viola Sten var mycket känslig.

Men då tog fröken Stina Wide ordet. "Jag instämmer med Viola Sten," sade hon. "Nu hafva skuggsidorna skärskådats länge nog, hvarför jag i stället vill påpeka ett par ljusa drag hos "den rysliga människan."

Huru öm och god var han icke mot den lille gossen, som brutit sin arm. Eller minns ni, huru han gick till fots den långa vägen till

Örberga, där en gammal gumma låg sjuk? Eller alla de gånger, han sprungit uppför den rankiga trappan till gamla fru Hjertberg, som legat sjuk hela vintern? Huru han suttit långa stunder vid sjukbädden och pratat med den gamla för att få henne att glömma sorger och lidanden? Nog vittnar väl detta om, att han ändå är en god människa?"

"Kära barn, hvad du blifvit öfverspänd. Men det går väl bort med åren," sade fru Perpetua Snäf.

Och nu var det tid att bryta upp, och hvar och en gick till sitt för att begrunda hvad han hört.

Sommaren led mot slutet. Doktor Holger Mörtstedts saga i Nådeby var all. Han hade rest.

De söta ungarna Nita och Rita höllo då rakt på att sörja sig fördärfvade, innan nästa nya kom. Nita försökte förstas behärska sin sorg och ville gifva sig sken af att vara vid strålände lynne, slog sig ned vid pianot och spelade en munter polka, alldeles som intet hade händt. Rita skref ett elegiskt bref på 30 sidor till sin allra käraste väninna, som idkade musikstudier vid konservatoriet i Berlin.

Fröken Meta Frisk kände behof af att gå till kyrkan, som hon försummat hela sommaren.

Fru Jespersson gjorde visit hos lektorskan Rönnerholm, och där gingo vredens vågor högt öfver doktor Holger.

Men Viola Sten gick ut till kullen med de ljusa björkarna, där hon en strålände vårdag för första gången såg doktor Holger Mörtstedt. Där ute bland björkarna hörde hon hemma, och där satte hon sig att tänka. — Ett par unga flickor kommo, sakta sjungande, uppför backen, där hon satt. Nu voro de så nära, att hon urskilde orden. Det var en gammal folkvisa af följande lydelse: "Kring dig små blommor stå, blinka med ögon blå, nicka: "Förgät mig ej", hviska om hopp. Snart dock står ången tom. Gråt ej, vår rikedom vi i vår kärlek ha! Han skall ej dö."

Historiska föreningen höll ett extra sammanträde. Hvarje medlem föredrog sin särskilda anklagelsepunkt mot doktor Holger Mörtstedt. Alla yttranden fördes till protokollet för att förevigas i Nådeby krönikebok. Efter några timmars ihärdigt arbete hade föreningens konstnärer ändtligen hans porträtt i svartkrita färdigt. Det utställdes nu till allmänt beskådande. Och alla funno det särdeles vällyckadt. Fru Snackendal, som är föreningens ordförande, fann det vara på tiden afsluta sammankomsten. Hon sätter pinnezen till rätta på sin hvassa näsa, höjer sina ögon, suckar ljudligt och utbrister: "Åh, gudskelof att han då ändtligen rest sin väg, "den rysliga människan", som vände upp och ned på hela vår goda stad och vår moral också! Nu kan man då ändtligen hämta andan."

Uti detta välvisa yttrande instämde af fullaste hjärta fru Perpetua Snäf. Och alla historiska föreningens medlemmar sade därtill "amen".

KAMRATEN, ILLUSTRERAD TIDNING FÖR NORDENS UNGDOM.

har redan sitt första nummer för det nya året färdigt. För den, som under det nu gångna året varit i tillfälle att följa med denna publikation, är det ett nöje kunna konstatera, att tidningens program varit i allo lämpadt för den publik, den adresserar sig till. Innehållet har städse burit den glada och hurtiga prägel, som bäst harmonierar med ungdomens naturliga läggning och med dess sprudlande lefnadslust och ljusa syn på tingen.

I sin anmälan säger sig tidningen komma att som förut behandla ungdomsrörelsen såväl i Sverige som utlandet, idrott, samlingar, skytte o. d. samt sålunda utgöra en neutral mötesplats, där de ungas intressen i skilda riktningar kunna mötas och hälsosamt influera på hvarandra. Tidningen redigeras som förut af J. Paulus Palm och dess helårspris är 3 kronor.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN. Sitt första dirigentprof som eventuellt blifvande operakapellmästare aflade här om dagen hr Hugo Alfvén, då han anförde Mozarts "Don Juan". Fränsedt ett litet missöde i första akten gick operan jämnt och bra under hans ledning, men utan att några personliga anföraregenskaper kommo till synes. Fru Bartels sjöng för första gången Donna Elviras parti och väckte den rätt talrika publikens intresse med ett vårdadt och bärande föredrag. Det dramatiska i framställningen kunde dock ha tält vid mera fördjupad karaktäristik.

ETT SVENSKT DAMSÄLLSKAP SOM GÖR LYCKA I LONDON.

BREFKORT TILL IDUN.

"**SWEDISH SINGERS**" kallas i stora, feta bokstäver å affischer och plakater fem damer, hvilka gå under artistnamnet Les Poettingers och uppträda å Alhambra, Londons — och världens — elegantaste varietéetablissement. En ung göteborgska fröken Hedvig Hult ingick för en del år sedan äktenskap med en österrikare Poettinger. Hans är idén till detta sång- och danssällskap, som nu kväll efter kväll hedras med applåder på varietéteatern vid Leicester Square.

Flickorna uppträda i svenska kulldräkter. När ridån går upp, äro de sysselsatta med att spinna och karda ull under sjungandet af "Spinn, spinn". De besitta alla friska, vackra och väl skolade röster, som göra sig väl gällande i "Sof i ro", och andra sånger. De sjunga danslåtar och polskor och illustrera dessa med nätta danssteg, i allt ett nummer som är "refined, dainty and graceful", enligt hvad en åskådare sittande bredvid mig yttrade. Af de fem äro tre göteborgskor, fru Poettinger, fröknarna Ingeborg Landqvist och Emmy Gustafsson. Fröken Edith Kraft är stockholmsbarn och fr. Betty Michelsen stammar från andra sidan Kölen.

JOHN.

"LES POETTINGERS", DE SVENSKA SÅNGERSKORNA PÅ ALHAMBRA-TEATERN I LONDON.

Drick Salus Cacao morgon och afton! Stärker utan att hetsa. 100 gram 35 öre plomberad påse. **HULTMANS FABRIKER, MALMÖ.**

"JAG ÄR STARK IGEN!"

Detta är, deras uttryck hvilka en gång voro svaga men nu prisa »Ajax» Torr-Cellbatteriets styrkofilvande egenskaper, hvaraf de blifvit återställda. Många af dem voro så svaga och nedsatta som någon kan bli men äro nu fullständiga mönster för manlig styrka. De äro män, som förgäfves sökte många medel och en del af dem voro hopplösa. Detta är hvad »Ajax» Torr-Cell åstadkommit genom att under timal ingjuta elektricitet i deras nervcentra. Det gör ingenting hvarj anledningen till Eder svaghet består, om i öfverdrifter, ansträngning, missbruk eller i något annat. Elektricitet erbjuder Eder en hjälpsam hand. »Förbise» därför icke att fatta den, ty den skall bespara Eder mångårigt lidande.

"AJAX" Torr-Cellbatteriet

uppfanns just för liknande åkommor. De personer, som använt sig däraf, äro dess starkaste försvarare. Det är en vetenskaplig appliceringsapparat med bemärkansvärda resultat. En välkänd vetenskapsman, hvilken nyligen därmed gjorde ett omfattande prof, skriver: »Resultaten blefvo högeligen tillfredsställande alltigenom och verkligen mycket öfver mina första förväntningar».

Bok gratis!

Vi hafva utgifvit en lärörbok, illustrerad bok, som är en sann vän till alla svaga. Den berättar om åkommornas orsak samt om sättet att reparera dem. Försumma ej att få ett exemplar af den! Sänd oss endast denna kupong och vi skicka boken franko och i försegladt kuvert utan tryck. Uppskjut ej, utan begagna Eder af detta tillfälle!

SVENSKA ELEKTRISKA INSTITUTET,
(Afdelning 15) 9 Regeringsgatan 9, Stockholm.

Var god sänd mig Eder fria bok:
»En frisk själ och en frisk kropp!»

Namn:
Adress:

Allm. Tel. 76 48. Rikstel. 89 03.

BÄTTRE musikalisk flicka kunnig i matlagning, bakning samt handarbete önskar 1 januari plats i finare familj, helst i Stockholm, mot fritt vivre och blifva ansedd som familjemedlem. Svar till »24 år, Emmaboda p. r.

PLATS i enkelt, vänligt hem önskas af 28-årig flicka. Kompetent undervisa barn mellan 8-12 år i vanliga skolämnen, språk, musik, handarbete. Villig deltaga i hush. bestyr och skrifgöromål. Svar till »Nyår 07» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

English.

Komfortabelt hem i engelsk familj, för unga damer som önska lära språket. Ref. gifves. Adress Mrs Agnes Brown, 16 Redland Grove, Bristol, England.

Ung stockholmsflicka,

c:a 20 år önskar blifva inackorderad i bättre familj i Skåne, helst å landet. Svar till Fröken Anna Kallenberg, Astorp f. v. b.

Tvenne unga flickor

erhålla till nyåret utm. god inack. i bildadt hem i Stockholm. Deladt rum. Svar: Fru D. Ternström, Sturegatan 50 III.

UNG, musikalisk flicka önskar inackorderad i bättre familj för att deltaga i hushållet och anses som familjemedlem, helst där ungdom finnes. Svar med prisuppgift till »1907», Nybro p. r.

Inackorderning

i Stockholm fås för 2 flickor. Någorl. samma mattid. Billigt. Ungt o. godt hem. Ej flere inackord. 2 min. fr. spårv. hållplats. Döbelng. 89, 4 tr. Fru Gerda Jansson. Riks. 95 41.

Hôtel Arkaden
Göteborg.

Restaurant METROPOL.

Matsalen, som genomgått ombyggnad, är nu öpnad och rekommenderas! Festsalning.

Bröstsjuka.

Tolarps pensionat

rekommenderas.
Högt beläget å småländska höglandet. Begär prospekt.
Postadress: Tenhult.

HOTELL WINDSOR

f. d. Primavera
1:a klass Hotell **ROM**
VIA VENETO,
Centralvärme. Nyrestaurerad.
Castelli & Lantenay.

Furuhäll

PENSIONAT och HVILOHEM i södra Dalarne. Postadr. Ludvika. Rikstel 74

Från Helsinglands Linneväfveri i Hudiksvall

erhålls franco katalog & profver på dukar, handdukar, lärfter och väfnader mot 50 öre i frimärken. Öfver 100 olika mönster. Goda kvalitéer. Förmånliga priser!
På ned. Östern. finnes af en händelse 2 å 3 möblerade rum i bildad familj, med eller utan inack. Ing. från tamb. Svar till »Central», Iduns exp.

GUBBENS TVÄTTPULVER

är fritt från klor och andra frätande ämnen. Användes med fördel såväl till storbyk som småtvätt; rena, hvita, friskt luktande kläder erhållas.
Pris 25 öre pr paket.

Holst & Co Tekn. Fabrik, Stockholm.

Alla husmödrars glädje

är **HUSHÅLLSEPARATORN "BALTIC"** hvarigenom mjölken befri»s från all slam, smuts och bakterier som annars stannar i sjuklingar och små barns ömtåliga magar.
Pris Kr 32: -.
Bör finnas i hvarje väl-ordnad hushåll.

Partiförsäljare:
ADOLF PALM (Oscar A. Rosengrens eftr.)
Allm 25 25 L:a Nyg. 9, Sthm. Riks 49 46.

Dramatiska Teaterns Lotter

till 17:e dragn. säljas å 12:50. Delaktighetsbevis: 1/2 lott 6: 50, 1/4 3: 25, 1/8 1: 65, 1/16 1: 35, olika nummer, mot förut insänd likvid. Teaterobligationer köpas eller tagas i likvid
Svenska Affärsbyrån, Stockholm. Kungsgatan 26.
Rikstel 17 55. Allm. tel. 183 88.

Dramatiska Teaterns Lotter.

Högsta vinsten **50,000!** Pris pr st. Kr. 12: 75.
Exp. före 15 januari 1907 äfven pr postförskott om kr. 3: - ins. kontant.
Helge Holmin, Vedum. Rikstel. nr 9.

Drottninggatan 90.
Allm. tel. 90 91.

Rekommenderar sitt moderna rikhaltiga lager af:

färdigsydd Blusar, Kjolar och Klädningar, svarta och kul. Klädningstyger

i siden, ylle och bomull.

Billiga priser.

DAGEN

Stockholms piggaste och trefligaste tidning.
En af Sveriges mest spridda dagliga tidningar.

Dagen innehåller: en rikhaltig nyhetsafdelning; korta politiska artiklar; underhållande förströelsesning; dagliga kåserier och krönikor; sprännande berättelser och skisser; talrika intressanta bilder; en prisuppgift hvarje lördag; fängslande följetonger, däribland flera ypperliga svenska originalomaner.

Dagens fasta prenumeranter erhålla under 1907: andra delen af det föräffliga bokarbetet »Om sjukdomar och sjukdomsbehandling»; början - 128 sidor - af Sveriges rikets log med nödiga förklaringar; en värdefull byggnadsplansch: »Svenska bonde- o. arbetarehem»; samt rikt illustrerade Vår- o. Julnummer.

Nyttillträdande prenumeranter erhålla gratis: början af de pågående följetongerna; ett Porträtt- o. Biografialbum öfver Andra kammaren och Staaffiska ministären samt första delen af bokarbetet »Om sjukdomar och sjukdomsbehandling.»

För dem som bo i sydl. eller nordl. delen af Sverige lämpar sig **Dagens Morgonuppl.** bäst; för dem som bo i mellersta Sverige är **Dagens Middagsuppl.** lämpligast.

I Stockholm kostar **Dagens Hufvudupplaga:**
1/2 år kr. 6: - , 1/2 år 3: 25, 1/4 år 1: 75, mån. 0: 70.
Vid postprenumeration kostar **Dagens** hvard. uppl.

1/2 år kr. 5: 50,
1/4 år kr. 3: 25,
1/8 år kr. 1: 75,
mån. kr. 0: 65.

Känner Ni icke förut tidningen, så förprenumerera för ett kvartal!

Prenumerera på Idun!

Glöm ej att i tid prenumerera på IDUNS MODELLKATALOG 1907.

Kolorerat omslag med modebilder i litografi, flera färger.

Den mest praktiska för alla hem och sömmerskor! Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen!

Då nyanskaffningen af kläder såväl i hemmen som hos sömmerskorna i regel sammanfaller med årets fyra säsonger: vår, sommar, höst och vinter, och våra damer visat sig uppskatta det praktiska uti att just vid dessa tidpunkter i ett rikhaltigt häfte få sammanfördt ett sorgfälligt urval af årstidens trefligaste modenyheter, kommer *Iduns Modellkatalog* äfven 1907 att utgifvas i 4 rikhaltiga häften - en för hvarje säsong - och hvar och en innehållande, utom en moderevy, ett rikhaltigt urval moderna dräktmodeller. Prenumerationspriset blir endast 2 kr. 20 öre pr helt år, hvilket måste betraktas som synnerligen billigt i förhållande till det rikhaltiga innehållet och den goda utstyrseln. Till alla i *Iduns Modellkatalog* förekommande modeller kunna prenumeranterna rekvirera färdigklippta mönster från *Iduns Mönsterafdelning, Drottninggatan 51, Stockholm.*

Prenumerera i närmaste postkontor eller bokhandel.

ILLUSTRERAD TIDNING

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 52 (1043)

TORSDAGEN DEN 27 DECEMBER 1906

19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN » 8:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.
REDAKTIONSTELEFONER:
ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORSDAG.
ANNONSPRIS: 25 ÖRE PR MM. MED
20 % FÖRHÖJNING FÖR SÄRSKILDT
BEGÄRD PLATS. FÖR UT-
LÄNDSKA ANNONSER 50 ÖRE MM.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.
MOTTAGN.-T. KL. 11-1. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10-4.
EXPEDITIONEN OCH ANNONSKONTORET KL. 9-5. ALLM. TEL. 61 47. O. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONENS ANGÄLIGHETER BÖRA STÄLLAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN.

ANTRACIT

uteslutande från af oss representerade grufvor.

Briketter, Hushållskol & Cokes.

Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.

Rikstel. 5 75. 59 14. **H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol.** Allm. Tel. 25 82. 4 51. Hufvudkontor: **Slussplan 63 A.**

Läraren: Frits, säg, hvilken är den bästa Cacaon?

Frits: Göta Cacao, ty den dricker mamma och jag hvarje dag!

Göteborgs Chokolad- & Konfektfabrik

Barnängens Vademecum

OBS! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöill högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af antiseptiskt munvatten.

Barnängens Tekniska Fabrik, H. M:t Konungens Hofleverantör.

Köttextraktet BONIT

i flytande och fast form samt i kapslar rekommenderas.

För hvarje hushåll att beakta: Den utomordentliga fördelen för förbrukare af prima ansjovis att

RADHES HUSHÅLLS-ANSJOVIS

i är inlagts i burkar med våra patenterade Exelsior-Lock, hvilka efter öppnandet kunna ånyo lätt tillsluta burken hvarigenom luftens tillträde förhindras och ansjovisens friskhet och arom bibehållas oförändrade.

"Den finaste ansjovis i den mest praktiska burk som någonsin förts i marknaden."

OBS! Endast äkta med FYRTORNETS märke.

Handbok för telefonreparatörer af C. W. Schröder

blir en särdeles passande julklapp till kära far, som har telefon på landet, samt till hvarje ingenjörssanne inom det elektrotekniska området. Säljes i hvarje bokhandel för två kronor samt mot postförskott från Bernhard Forsell, Lindesberg.

FÖRNÄMSTA MARGARIN

Arboga Margarinfabriks högsta märke.

Lohse's Liljemjolk-Tvål

oöfverträffad för hudens vård. Originalalet

af alla i handeln förekommande tvålar med samma namn.

GUSTAV LOHSE, Berlin

Fabrik för finare parfym och toilett-tvålar. Hofleverantör

för Hans Majestät Kajsaren och Hennes Majestät Kajsarinnan af Tyskland K. och K. Österriskisk-Ungersk Hofleverantör.

Finnes till salu i alla välförsedda parfymaffärer.

Firman grundlagd 1831

Göteborgs Privata Handelsinstitut,

Göteborg, Göteborgsgatan 11. Tel. 24 40. Sveriges mångsidigaste, enskilda högre handelsläroverk. 14 speciallärare. Sveriges enda handelsläroverk med infödda lärare för Tyska, Engelska, Franska & Ryska. Års- & terminskurser. Inträde hela året om. Vårterminen börjar d. 15 januari. Studenter, manl. o. kvinnl. elever från högre skolor och folkskolan mottagas. Mycket goda utsikter till platser, i synnerhet för språkbildade damer & herrar. Begär prospekt. Herrar Principaler hela landet rundt torde för erhållande af kontorspersonal vända sig till institutet. Föreståndare BENNO ROSENBUHD.

Prenumerera på Iduns Modetidning.

DEN FRISKASTE och Angenämaste är

F. Paulis

ELECTA

Eau de Cologne

Ser ut så här

Bästa Resultat med Sagermans ÖVATT-PULVER TOMTEN

MÜNCHENS NYA PILSNER

rekommenderas. OBS! Ny etikett!

Bröstsjuka.

Mörsils Sanatorium, Mörsil, Jämtland.

Öppet året om. Ren, stärkande fjällluft. Lätta kommunikationer. Första klass bord. Tidsenligt badhus. Elektrisk belysning. Flera nyinredda, först klassiga rum. Trefliga sällskapslokale för samkväm och tidsningsläsning. Läkarevärden bestrides af or T. Horney, boende inom sanatoriet. Prospekt etc genom kamrerarekontoret.

Au bonheur des Dames, 60 Drottninggatan 60. Specialité: Siden- och sammetsband, dessutom hårprydnader i guld, silver, plymer och blommor, solfjädrar, brudslöjtyll o. orangeblommor, spetsar, nåsdukar m. m. Största lager, billigaste priser.

PROFVA LIGHTNING TVÄTT-TVÅL

EN god tvättmaskin är en stor lättnad för hvarje husmoder. Tvättmaskinen »Favorit» är en ekonomiapparat utan like, som efter endast en veckas användande inbesparar sitt pris. Finnes i hvarje välsort. Järnhandel & Bosättningsmagasin samt hos Generalagenten A.-B. Julius Slöör, Stockholm.

Köp intet siden

utan att först hafva begärt prof på våra garanteradt solida, utmärkt vackra nyheter i svart, hvitt och kulört.

Specialité: **sidentyger till brud-, bal-, sällskaps- och promenadtoiletter** samt till **blusar, foder** m. m. från 90 öre till 13 Kr. metern.

Vi sälja **direkt till privatpersoner** och sända de utvalda sidentygerna **tull- och portofritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz), Sidentygs-Export. - Kungl. Hoflev.

Af kylknölar

och gamla frostsador lida många, som låtit föranleda sig att i stället för Salubrin vid inköp mottaga preparater som omlagligen signerats Salubrin eller förbrukats vara därmed lika.

Försök Salubrin! Det utlämnas endast i flaskor, som äro försedda med uppfinnaren Fil. Dr P. Hakanssons namn och hans registrerade figurmärke och varumärke Salubrin. Förgät icke att i bruksanvisningen efterse, hur det bör användas! Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos

Geijer & Co. Stockholm.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värdigaste pris 10 kr. denna gång bör tilldelas sig. «Naturalis» för svaret nr 174, i väntan innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Nr 151. Den i dryckeskapslasten sjunkne kan ej återupprättas, om han ej själf vill. Det är således i främsta

rummet nödvändigt att han bringas till insikt om det olyckliga i sin be-lägenhet. När detta har skett — om en sådan sinnets förändring kan framkallas hos honom — är han mogen för behandlingen på ett s. k. alkoholisthem.

I Sverige grundlades alkoholisthemmet Sans-Souci utanför Uppsala 1891 och sedermera hafva fyra upprättats, hvaraf det största är Eolshäll på Liljeholmen. I dessa anstalter är kuren öfverallt grundad på fullständig afhållsamhet från alkoholhaltiga drycker i förening med sorgfällig hygienisk vård, god diet, vistelse i det fria, arbete, häst i det fria, och moralisk inverkan. Resultaten af behandlingen äro relativt goda, men i hög grad beroende af sjukdomens stadium.

Erfarenheten har emellertid gifvit vid handen att behandlingen vid ett alkoholisthem är det enda tillförlitliga medlet för de sjukas botande.

Då tvångsinternering af alkoholister sorgligt nog ej är tillåten i vårt land, måste, som ofvan nämnts, allt ske på frivillighetens väg.

För att bibringa er far den erforderliga viljan till återupprättelse, måste således någon ingripa, för hvilken han har den nödiga respekten, en person, hvars andes öfverhöghet han måste känna och erkänna. Ni är tydligen ej själf lämplig därtill, ty i motsatt fall fall skulle ni aldrig blifva utsatt för några obehagligheter från hans sida,

då hans hjärna är omtöcknad af sprit-ångorna. Är denna person ej att finna inom den närmaste släkt- eller vänkretsen — något som ni själf måste afgöra — är det bäst att hänvända sig till läkaren. Är ni bosatt i Stockholm, är lämplig sådan lätt att finna. Att ni i detta fall bör ordna edra angelägenheter så, att ni snarast kan flytta ifrån honom är själfklart.

«A. B.»
Nr 152. Mögelfläckar på linne borttagas, om man kokar upp vanlig ostvassel, håller den varm på de mögliga kläderna och låter stå öfver dem, tills vasslan jäser, då kläderna tvättas och lakas på vanligt vis.

Ebon.
Nr 153. Har föreningen ifråga haft någon annons i någon tidning, så hör efter på Svenska Telegrambyråns annonsafdelning i Stockholm, Brunkebergstorg 2, som billigt och fort anskaffar sagda.

Ebon.
Nr 154. Äfven de bästa teoretiska upplysningar kunna föga gagna er. Härvidlag gäller praktiken i lika hög grad. Gå igenom en liten kurs i konsten eller tag er inte alls an att utföra det själf, ty det skulle inte lyckas er. Det måste öfning till och denna under en erfaren persons ledning. Kursen är ej så dyr, och ni kan få lära hos hvem som helst, som arbetar i facket.

Nr 155. Ni kan nog tillreda de nämnda bären såsom vanliga bär. Se för detta ändamål i en kokbok och gå igenom några årgångars register till Iduns Hjälpreda eller register till Köcksalmanackan i Iduns hufvudnummer. Dessa 2 register medfölja ju hvarvt år.

Ebon.
Nr 156. Fråga en officer. Ni vet väl namnet på någon.

Ebon.
Nr 157. Gör förfrågningar i en bok- eller musikhandel.

Ebon.
Nr 158. Ni bör göra förfrågningar hos styrelsen vid ett folkskollärarinneseminarium. Välj det, som ni har någorlunda i er närhet, ty de äro nog alla lika bra.

Ebon.
Nr 159. Ett ypperligt härvatten fås — säger en fransk damtidning, citerad af en svensk tidning — om man kokar en liter vatten och en half liter ättika och 200 gram finhackad nässelrot. Vätskan silas och får klarna. Med denna dekokt gnider man in håret hvarje kväll. Behandladt på detta sätt, lär håret aldrig falla af.

Nr 160. Ni bör gå igenom en kurs vid Nääs slöjdläroinneseminarium, adr. Floda. Fyra kurser gifvas årligen.

Nr 161. Kulturella ungdomsörelsen i Stockholm är en i politiska och religiösa frågor neutral mötesplats för ungdom ur skillda samhällsklasser, och

Friestedts-Kraftnaring

"MUM"

Svenska praktiserande läkare ha genom intyg och utredningar som åtfölja hvarje burk förklarad Mum-vara fullt pålitligt för klene barn, gamla o. svaga personer, för att tilltaga i styrka o. väl befinnande o. få motståndskraft mot sjukdom och svaghet. Säljes å kr. 1,75 pr burk hos hrr Apotekare och Handlande. I parti genom apoteken Nordstjernan och Gripen i Stockholm, Enhörningen i Gbg o. Lejonet i Malmö.

A. W. Friestedts Fabriks-Aktiebolag.
Riks 6 18. La Nyg. 16, Allm. 25 47.
Stockholm.

OBS! Mumkex. Mumkarameller. OBS!

LAGERMANS BOX-CALF-CRÈME

med märket «Tomten» säljes i de flesta skoaffärer samt af alla specerihandlande.

Dröj ej att börja använda

A. B. LINGONS, Göteborg,

SYLT & SAFT.

Högsta kvalitet. Billigaste pris. Finnes i hvarje Speceriaffär

Den djupa och varaktiga glansen å koppar och mässing erhålles endast då man vid putsning använder

Cyprolin puts-pomada;

finnes i 10- o. 25-öres askar, i 1/4 o. 1/2 kg. burkar.

Holst & Co Tekn. Fabrik, STOCKHOLM.

Hvad behöfva alla!

Kautschukstämplar! Fås bäst hos John Fröberg, Finspong!

Hur användes

LIEBIG'S

KÖTTEXTRAKT?

1/4—1/2 tesked här af upplöses i kokhett vatten, då en kraftig, fett- och limfri buljong genast erhålles. Till-sätt salt, något soppfett, potatis eller bröd, så blir smaken densamma som vanlig kötsoppa har. Buljongens färg bör vara mörkgul ej brun.

Drygare och mer ekonomiskt än kapslar och s. k. «flytande buljong».

Försäljes genom alla speceri- & delikatesshandlande.

Tidaholms

Fantasi-möbler efter fornn. modeller. Rikh. urval.

Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Försäljningsmagasin: Beridarehansg. 27, Sthlm.

Prenumerera på Idun!

Stockholms Dagblad 1907.

Alltid aktuell och intressant. Ett af landets politiskt ledande organ. Bör finnas i hvarje hem, där man sätter värde på god, fosterländsk och tillika roande läsning.

WASAGATAN 9

Böcker utgifna af kvinnokomitén af den 5te februari:

Utsäde och skörd. Kvinna och man,
Protest mot Frida Stéenoffs broschyr «Humanitet och barnalstring» af L. L. af Mathilda Roos.
Pris 50 öre. Pris 40 öre.

Vid rekvisition direkt från Wilhelmssons Bokförlag Stockholm sändes dessa böcker portofritt öfverallt. Frimarken mottagas.

Barngarderoben

alla mödrars ovärderliga skatt och hjälpreda, utgifves äfven år 1907 efter samma bepröfvade plan som hittills. Med sitt en gång i månaden utkommande 12-sidiga nummer, innehållande ett åttiofot illustrationer öfver allt, som hör till våra barns dräkt från de spådeste åren till vuxen ålder och åtföljdt af en stor dubbelsidig mönsterbilaga, ersätter tidningen mångfaldt prenumerationsafgiften genom den nytta och den besparing, dess praktiska innehåll bereda hvarje hem.

Hvarje husmoder, som själf ombestyr sina barnkläders förfärdigande i hemmet, bör ej försumma att prenumerera på prof, ett halft år kr. 1: 60, helt år 3 kr.

Alltid välkommen present!
Hvarje tidningsläsare bör använda Wilhelmssons REGISTRATOR FÖR TIDNINGSRUKLIPP, hvilken nu finnes i äfven bekvämt oktavformat. Pris endast 1 krona. Format 4: 1,50. Praktiska i rött klot med guldpresning 2,25 och 3 kronor. (Klistar eller flytande gummi obehöfligt.) Genom alla bokhandlare eller från Riks. 25 65. A. T. 6 47. WILHELMSSONS BOKTRYCKERI-A.-B., Grefturegat. 29.

Om Ni tvättar med **SUNLIGHT TVÅL** och enligt **SUNLIGHT METODEN** minskas gnidningen till ett minimum. **SUNLIGHT TVÅL** skadar ej de ömtåligaste arbeten. Fullständig bruksanvisning omkring hvarje stycke. Följ den!

SUNLIGHT Tvål

Vi bedja få fästa Iduns ärade läsares uppmärksamhet på att prenumerationen på Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning bör vara gjord före den 24 December detta år för att Kongl. Postverket skall kunna leverera tidningen från och med den 2 Januari 1907.

Doktor Carl Strömberg
Bröst- och Hudsjukdomar.
10 Vasagatan 10.
Kl. 9-10 och 3-4. Allm. Tel. 87 87.
Inf. gen. Stockholms Läkarsällning.
Öron-, Näs- och Halsjukdomar.
Doktor Johan Ek,
Hamng. 24, Stockholm.
Hvard. 2-4, Helgd. 10-11.

Inf. gen. Stockholms Läkarsällning.
Doktor Gerda Uddgren
Högbergsgatan 31 (andra huset från
Götgatan).
Ögon-, Näs- och Halsjukdomar.
Hvard. 9-10. 1/3-4. Sönd. 1/9-1/10.

Tandläk. Elias Widfond,
25 Regeringsgatan 25,
insätter *artificiella tänder*. Plomb. med guld,
amalgam o emalj A. t. 102 67. Moderata priser.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —

1:a Anthracit
Hushållskol ■ Cokes ■ Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36. Rikstelefon 179, 66 10.

Hushållsafdelningen
vid Kristinehamns Praktiska Skola
mottager den 9 jan. 1907 nya elever. Fullständig husmoders- och slöjderskolor.
Slöjdlärarinnor utbildas äfven. Elev äger välja ämnen äfven ur andra afdelningar inom skolan. Under 1906 har skolan besökts af öfvr 450 elever.
Sjuton olika fackafdelningar. Utmärkta lokaler. Fritt, härligt läge. Begär prospekt.
Carl Pehrson.

I sitt 36:e år ingår 1907
Kristinehamns äldsta hvarannandagstidning
Wermlands Allehanda.

Utkommer måndagar, torsdagar och lördagar i omväxlande 5-, 6-, 7- och 8-spaltigt format. Snabba nyheter, speciellt från Kristinehamn och Östra Värmland. Käserier och skildringar för dagen. För 150 nummer kostar Wermlands Allehanda endast 2 kr. 25 öre, hämtad hos redakt., och 3 kr. på posten.
Annonser verka kraftigt i vår tidning, enär tidningen är jämnt spridd bland den burgnare klassen inom orten. Annonser upptagas af S. Gumälii Annonshyrä, Svenska Telegrambyrån samt Nordiska Annonshyrän.
Vördsamt REDAKTIONEN.

Maltestorps pensionat

börjar sin vårtermin den 18 jan. 1907. Nya elever mottagas. Anmälningar hos pensionatets föreståndarinna
Ottonie Norström.
Maltestorp, Sjöbo.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommenderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lager-Dricka
Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka
samt sasom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telet. 36 56. Rikstel. 18.

Såsom leverantör sedan flera år tillbaka till H. M. Drottningens personliga hofhållning harva vi särskildt bemödat oss att framskaffa sådana kaffesorter som, tillfölje sin höga, enastående fina arom, äro mycket sällsynta.
På uppmaning af många ärade kunder och konsumenter harva vi beslutat föra en blandning af dessa jordens finaste och ädlaste kaffesorter i marknaden under inregistrerad beteckning
SOLO-EXTRA.

Trots dessa kaffesorters höga marknadspris erbjuda vi ärade konsumenter detta Javakaffe, hvilket är det finaste och bästa som kan åstadkommas, till ett pris af Kr. 3.40 pr kg.
Solo-Extra säljes endast omelet i 1/2 och 1/4 kg. paket, försedda med vår plomb och värt inregistrerade varumärke.
Solo-Extra bör, för att dess höga arom skall fullt tillgodogöras, malas omedelbart före användandet samt så fint som möjligt. För detta ändamål tillhandahålles hos alla försäljare af vårt välkända Solo-Kaffe, små praktiska kaffekvarnar å Kr. 2 pr st.
Malmö i December.

Aktiebolaget Malmö Kaffekompani.
Kongl. Hofleverantör.
Ensam innehafvare af svenska patentet Nr 20016 för kaffets magnetiska behandling.
Prisbelönt med Guldmaljar.

JOH. LUNDSTRÖM & Co.
AKTIEBOLAG.

STENKOL ■ COKES
Anthracit
MARIE-BRIKETER
Varumärke. Rikstel. 4 27, 22 20, 20 12. KONTOR: 22 SKEPPSBRON 22. 17 STRANDVÄGEN 17. 1 PARMÅTAREGATAN 1. Allm. tel. 22 88, 60 19, 61 98.

Kommanditbolaget
KOCK & Co.,
20 Skeppsbron 20,
försäljer:
Stenkol, Koks, Anthracit.
Rikstel. 22 35. 112 35. Allm. tel. 22 66.

Nya Hushållsskolan,

Vestra Trädgårdsgatan 19, Stockholm,
hvilken började sin verksamhet år 1881, afser att meddela bildade flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt förestå egna eller andras hem. Teoretisk undervisning: en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.
Skolan har varit besökt af två tusen ett hundra femtioåtta (2,158) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4 1/2 månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.
Ny kurs börjar den 15 nästkommande januari. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af
Fröken Hedda Cronius,
Föreståndarinna.

FIRMA:
LARS MONTÉN

Spritstrykjärmet "SIMPLEX"

praktiskt, elegant, billigt i bruk, omtyckt af alla, levereras af oss i olika storlekar & prislägen. Begär prospekt.
CARL WALLÉN & Co,
Göteborg.
Elektr. materiel, metaller & maskiner.
Rikstelefoner 11 59, 11 09 & 65 74.

Wirserums Ekmöbler
Stockholm, Birgerjarlgatan 22.
Göteborg, Victoriagatan 5.
Eller direkt från
EKELUNDS SNICKERIFABRIKS-A.-B., WIRSERUM.

Elever
i väfnad, handarb., knyppling m. m. emottagas i privat hem i norra Skåne 15 Jan.-15 April. Undervisningsvan lärarinna. Närmare meddelar fröken H. Lindgren, Lönsboda.

Rudholms Kakelfabrik
Norrköping.

Enkla och dekorativa kakelugnar i modern smakriktning. Ill. priskurant på begäran.

Vacker hy ernäs med
Fin Glycerintvål.
Mot kr. 1.75 i postanv. sändas 12 tvålar fco.
Scheels Tvålfabrik, Göteborg.

Florodol-Tvålens

balsamiskt-antiseptiska sammansättning är till full evidens bevisad som ett verkligt skönhetsmedel för huden, hvarigenom nästan hvarje opasslighet i hyn på kort tid aflägsnas.
Högsta utmärkelse: Guldmalja i Norrköping detta år. Profkartong, 3 st., exp mot kr. 1:80 portofritt från
Tekniska A.-E. Flora, Gefle.

Handväfda Linneväfnader.

Duktyger, handdukar, lakanslärnt näsdukar m. m., köpas bäst och billigast från Kungsätters Linneväfveri, Kungsäter. Katalog och prover gratis och franko.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många lärare.
Pris pr butelj kr. 3.50 hos
HÖGSTEDT & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Sill-vänner!

Nyinkommen extra fin Islandssill å 26 kr. pr tunna, 13.50 pr 1/2 tunna och kr. 7 pr 1/4 tunna. Denna sill är synnerligen delikat och rek. såsom någon utmärkt i sillväg.
Sändes emot efterkräf från
C. W. Bohman, Oskarshamn.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt antiseptiskt hudmedel,
säljes i tuber å 30 och 75 öre
hos Herrar Speer-, Färg- och Parfymhandlande m. n. samt å Apoteken.

Praktiska Nyttiga Billiga.
Hyvelbänkar.
Alla storlekar. För yrkesmän, hemstöld, slöjdsolor. Alltid på lager.
Stockamöllans Sägverk, Stehag.

PRIMA Franska Snörlifs-Sömmeriet, STOCKHOLM, Normalmstorg N:o 1, en tr. levererar snörlif från 5 kr.
REG. WARUM. Begär priskurant.

Aktiebolaget Göteborgs Bank

f. d. Göteborgs Enskilda Bank.
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 1/2 proc.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobanks

Notariatafdelning,
Regeringsgatan 8,
ombesörjer köp och försäljning af aktier, obligationer och andra värdepapper, upprättat och granskar alla slag af rättsliga handlingar, verkställer boutredningar, emottager öppna och slutna deposita, uthyr förvaringsfack från 15 kr. för år.